

ชีวิตนี้น้อยนัก

โดย

สมเด็จพระญาณสังวร

สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

รายชื่อผู้ร่วมทำบุญพิมพ์หนังสือ ชีวิตนี้น้อยนัก ของสมเด็จพระสังฆราช

จำนวน 8,500 เล่ม

คุณวิเชียร จตุรนนท์	คุณเล็ก อมราชน	ร.ต. ชรรณวาศ ศรีธรรม
คุณประวิทย์ อมรสิน	คุณนิพนธ์ หึงสพถกษ	คุณนงระม เลาหอรวีตติก
คุณปานทิพย์ วิชชอุจจากุล	คุณนงฉัตรกมล คັນไทบูลย์	คุณมิ่งขวัญ สันสุริยะ
คุณจารุวิไล คาชาง	คุณนิศยา รัตนสิน	คุณรชกแก้ว จตุรนนท์
คุณธีรเดช วุฒิพรพันธ์	คุณสมโรจน์ โทมสวานิช	คุณศิวพร คุณภาพดีเลิศ
คุณธีรมิตร ณ ถลาง	คุณชุติมา พิศาณย์	คุณธรรมฤทธิ์ บุญญา
คุณชูโรรัตน์ คำรงค์ธรรม	คุณกฤษณา ศรีแก้ว	คุณอัศวร ไสภารักษ์
คุณระวีวัตร แดงทน	คุณกันต์ สมบัติวิไลเลิศ	คุณวิชูพล นิลวรรณ
คุณกฤษณา จินตนาวัน	คุณสุภาพร วุฒิสานิต	คุณนภพรณ ศบายใจ
คุณอรนิตย์ เกื้อชัยกุล	คุณเพ็ญพักตร์ ศังวรชามชู	คุณนิธิพร เกื้อนสุคนธ์
คุณฐิติพร ประทีปรัตน์	คุณธีระชัย วิมลจินดาพงษ์	คุณทวิชฌม สกุลกัน
คุณสุชากร เดชพิทักษ์ชัยพร	คุณสุนทร กุลพนันท์	คุณกิจทวี สุชาเจริญ
คุณโชคชัย แก้ววิบูลย์พันธุ์	คุณพุทธพร ประมวลพฤกษ	คุณกิตติโชค จิ่งไพศาล
คุณบังอรชัย ชาลุมรงค์	คุณสมพัฒน์ คงสำราญ	คุณไกรยสิทธิ์ อินทรพาณิชย์
คุณศรีสุภร บุญเพ็ชร	คุณพิสิษฐ์ ศรีภทรธิระ	คุณวีรบูรณ์ อัสวทวีบุญ
คุณนริศา ธรรมอุปการณ	คุณจิรพร ปิอารมณ	คุณมุกดา เกษมชัย
คุณชนิดา สุขชาญาดา คุณพวง	คุณอริยศักดิ์ เพ็ชชเลวี	คุณภญญศิริ ฐุระท่า
คุณกาญจนา เจริญจิตร	คุณไพฑูริย์ จันทร์กระจ่าง	บริษัทเชียงใหม่ อ้าไฟ จำกัด
คุณชานทองใส คำภู	คุณผกา เมาศ สมภัทรการ	คุณชูเกียรติ หลากสุกสม
คุณฉัตรดา แซ่ตั้ง และครอบครัว	คุณวรศักดิ์ วงษ์ฝ่าย	ครอบครัวพัฒนาวิโรจน์
คุณอุษณี คำชาง	คุณหนึ่งฤทัย ศรีจันทร์	คุณบุญมาศ สันสกถ
คุณพิเชษฐ-คุณอริสรา แซ่ตั้ง	คุณเนอร-คุณศกิตเทพ ศรีโชคกิจ	คุณสนปอง น้อยสมวงษ์
คุณสุนันท์ วาหนิกเนน	คุณกฤษณา อังเจริญชัย	คุณกาญจนา เทพชนะ
คุณเนาะ เกาะประโคน	คุณนันทิ จารุรัตน์	ผศ.ดร.รัชณี กุโฒเปการ
คุณปรนรัตน์ เกียรติทรงศักดิ์	คุณกฤษณา แซ่โค้ว	คุณเวปี พนมพรพานิช
คุณกันทิมา เกศวายุ	ครอบครัวจินตนาวิญ	คุณกนกวรรณ เกจิวรรณ
คุณ Eric Yeo	ครอบครัวตั้งกมลไพโรจน์	คุณบุญจนาภรณ์ จิตยานนท์
คุณนริณี วิริยะพงษ์	คุณลลิตา จันทู	คุณชญาทิพย์ ชูวุฒิชานนท์

คุณประดิษฐ์-คุณเทมกาน รอคลอยทุกข์ และครอบครัว
 คุณธัญลักษณ์-คุณกรรณิกา-คุณพิรวิฑู-คุณสมสัน จันทร์ขจร
 คุณชาน แนนตร อรรถจริตฐิกาล และครอบครัว
 คุณกวีนิภา คันทสิรินทร์ และครอบครัว
 คุณนภาพร-คุณธนาชาติ ธัญญาหาญ
 คุณมนตรรรณ เหลืออรุณ-คุณเกรียง ฤกษ์ภูริทัต
 คุณรสชา เขียววรรณ-คุณนภาพรรณ ว่องวุฒิพรชัย-คุณฮาวมาลัย เขียวมน้ำ
 คุณเขาวนุช กว้างสุขสถิตย์-คุณอภิญา จตุรวัฒน์
 คุณเบญญาภรณ์-คุณจักรกฤษ-คุณญานิกา จารุจินดา
 คุณธรรมรัตน์-คุณบุษกร-คุณธีรวิภา วัฒนบุตร
 คุณชัชวาลย์-คุณนันทิพย์ กิ่งบำรุง และครอบครัว
 คุณนริศรา จันทน์บำรุง และคุณอิทธิพล บอญิตะ
 คุณสุพจน์-คุณเบญจวรรณ-เด็กชายจันทน์โรจน์ศิริ
 คุณวัชรพันธ์-คุณวันทนา-คุณววิชัย จุฬพิจารย์
 คุณบุญไฉ่กาส-คุณประภาวดี สุวรรณวิมาน
 คุณเสาวลักษณ์-คุณมนต์กัศกร-คุณสุภารัตน์-คุณวัฒนาพร เฉลยจิตร
 คุณสมภาพร หนูสวาสดิ์ และคุณวัชระ บุญปาสาน
 น.อ.ศราวุธ-คุณบงกชธร เมธาานนท และครอบครัว
 คุณเทอดศักดิ์-คุณสุดาวดี-ค.ญ. มรรคา กระแจะขวง
 คุณสุดพันธ์ เจริญทองตระกูล - คุณหญิงบุษ วรินทร์นุวัตร
 คุณนมาทิตย์-คุณสุกัญญา-ค.ญ. ปวีศา-ค.ช.ณัท วิชิตะกุล
 คุณฐาปนี สิมสันพันธ์-คุณปวีร์ เล็กคง
 น.ท.พงษ์ฤทธิ์-คุณบุษกรีน-ค.ญ.กรรณา นิติวังค์
 ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม

ชีวิตนี้น้อยนัก

โดย

สมเด็จพระญาณสังวร

สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

ที่ พ ๒๓๓๓/๒๕๔๘

สำนักเลขาธิการสมเด็จพระสังฆราช
วัดบวรนิเวศวิหาร กรุงเทพมหานคร

๑๒ มิถุนายน ๒๕๔๘

เรื่อง ประทานพระอนุญาตให้จัดพิมพ์บทพระนิพนธ์ เรื่อง "วิธีสร้างบุญบารมี" และ "ชีวิตนี้น้อยนัก"

เจริญพร นางทองดี ดวงภานุมาศ ผู้จัดการโรงพิมพ์พันธ์

อ้างถึงหนังสือลงวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๔๘ กราบทูลสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ขอประทานอนุญาตจัดพิมพ์บทพระนิพนธ์ เรื่อง "วิธีสร้างบุญบารมี" และ "ชีวิตนี้น้อยนัก" เพื่อแจกเป็นธรรมทานให้กับบุคคล และสถานการศึกษาต่าง ๆ เพื่อจะได้นำไปเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติเป็นการจรโรง และสืบทอดพระพุทธศาสนา รายละเอียดแจ้งแล้วนั้น

ได้นำความขึ้นกราบทูลทรงทราบฝ่าพระบาทแล้ว ทรงอนุโมทนาและประทานอนุญาตให้จัดพิมพ์บทพระนิพนธ์ดังกล่าวได้ ตามที่กราบทูลขอ

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบ.

ขออำนาจพร

(พระเทพสารเวที)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสมเด็จพระสังฆราช

โทร ๐-๒๒๔๑-๒๔๓๖-๓

โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๐๓๔๓

ชีวิตนี้น้อยนัก

พุทธศาสนสุภาษิตบทหนึ่งกล่าวว่า

อุปฺปกณฺฐิจิห์ ชีวิตมาทุธีรา- ปฺราชนฺญุ์กล่าวว่ชีวิตนี้น้อยนัก
 ทุกชีวิต ไม่ว่าคนไม่ว่าสัตว์ มิได้มีเพียงเฉพาะชีวิตนี้
 คือมิได้มีเพียงชีวิตในชาตินี้ชาติเดียว แต่ทุกชีวิตมีทั้งชีวิต
 ในชาติอดีต ชีวิตในชาติปัจจุบัน และชีวิตในชาติอนาคต
“ชีวิตนี้น้อยนัก” หมายถึงชีวิตในชาติปัจจุบันน้อยนัก สั้นนัก
 ชีวิตคืออายุ ชีวิตในปัจจุบันชาติของแต่ละคนอย่าง
 ยืนนานที่สุดก็เกินร้อยปีได้ไม่เท่าไร ซึ่งก็ดูราวเป็นอายุ
 ที่ไม่ยืนมากนัก แม้ไม่นำไปเปรียบกับชีวิตที่ต้องผ่านมาแล้ว
 ในอดีตที่นับชาติไม่ถ้วน นับปีไม่ได้ และชีวิตที่จะต้องเวียนวน
 เกิดตายต่อไปอีกในอนาคตที่จะนับชาติไม่ถ้วน นับปีไม่ได้
 อีกเช่นกัน

ที่ปฺราชนฺญุ์ท่ำนว่ **“ชีวิตนี้น้อยนัก”** นั้น ท่านมุ่งให้เปรียบเทียบ
 ชีวิตนี้กับชีวิตในอดีตที่นับชาติไม่ถ้วน และชีวิตในอนาคต
 ที่จะนับชาติไม่ถ้วนอีกเช่นกัน สำหรับผู้ไม่ยิ่งด้วยปัญญา
 ไม่สามารถพาดนให้พ้นทุกข์สิ้นเชิงได้

ทุกชีวิตก่อนแต่จะได่มาเป็นคนเป็นสัตว์อยู่ในปัจจุบัน
 ชาติ ต่างเป็นอะไรต่อมิอะไรมาแล้วมากมาย แยกออกไม่ได้ว่า
 มีกรรมดีกรรมชั่วอะไรบ้าง ทำกรรมใดก่อน ทำกรรมใดหลัง
 ทั้งกรรมดี กรรมชั่วที่ทำไว้ในชาติอดีตทั้งหลาย ย่อมมากมาย
 เกินกว่าที่ได้มากระทำในชาตินี้ในชีวิตนี้อย่างประมาณมิได้
 และกรรมดีกรรมชั่วทั้งหลายเหล่านั้นย่อมให้ผลตรงตามเหตุ
 ทุกประการ แม้ว่าผลจะไม่อาจเกิดขึ้นพร้อมกันทุกสิ่งทุกอย่าง
 และไม่อาจเรียงลำดับตามเหตุที่ได้กระทำแล้วก็ตาม แต่ผล
 ทั้งหลายย่อมเกิดแน่ แม้เหตุได้กระทำแล้ว

เมื่อมีเหตุย่อมมีผล เมื่อทำเหตุย่อมได้รับผลและผล
 ย่อมตรงตามเหตุเสมอ ผู้ใดทำผู้ใดนั้นก็เป็นผู้ได้รับผล เทียงแท้
 แน่นอน

เมื่อใดกำลังมีความสุข ไม่ว่าผู้กำลังมีความสุขนั้น
 จะเป็นเราหรือเขา เมื่อนั้นพึงรู้ความจริงว่าเหตุดีได้ทำไว้แน่
 กำลังให้ผล ผู้ทำเหตุดีนั้นกำลังเสวยผลแห่งเหตุดีนั้นอยู่
 แม้ปุถุชนจะไม่สามารถหยั่งรู้ให้เห็นแจ้งได้ว่าทำเหตุดีหรือ
 กรรมดีใดไว้ แต่ก็พึงรู้พึงมั่นใจว่าเหตุแห่งความสุขที่
 กำลังได้เสวยอยู่เป็นเหตุดีแน่ เห็นกรรมดีแน่ ผลดีเกิด
 แต่เหตุดีเท่านั้น ผลดีไม่มีเกิดแต่เหตุไม่ดีได้เลย

เมื่อใดกำลังมีความสุขทุกข์ความเดือดร้อน ไม่ว่าผู้กำลัง

มีความทุกข์ ความเดือดร้อนนั้นจะเป็นเราหรือเป็นเขา เมื่อนั้นพึงรู้ความจริงว่าเหตุไม่ดีที่ได้ทำไว้แน่กำลังให้ผล ผู้ทำเหตุไม่ดีขึ้นกำลังเสวยผลแห่งเหตุนั้นอยู่ แม้ปุถุชนจะไม่สามารถหยั่งรู้ให้เห็นแจ้งได้ว่าทำเหตุไม่ดีหรือกรรมไม่ดีใดไว้ แต่ก็พึงรู้พึงมั่นใจว่าเหตุแห่งความทุกข์ ความเดือดร้อนที่กำลังได้เสวยอยู่ เป็นเหตุไม่ดีแน่ เป็นกรรมไม่ดีแน่ ผลไม่ดีเกิดแต่เหตุไม่ดีเท่านั้น ผลไม่ดีไม่มีเกิดแต่เหตุดีได้เลย

เมื่อใดมีความคิดว่าเราทำดีไม่ได้ดี หรือเขาทำดีไม่ได้ดี ก็พึงรู้ว่าเมื่อนั้นกำลังหลงคิดผิดจากความจริง กำลังเข้าใจผิดจากความจริง ทำดีต้องได้ดีเสมอ ไม่มียกเว้นด้วยเหตุผลใดทั้งสิ้น

เมื่อใดมีความคิดว่าเราทำไม่ดีแต่กลับได้ดี หรือเขาทำไม่ดีแต่กลับได้ดี ก็พึงรู้ว่าเมื่อนั้นกำลังหลงคิดผิดจากความจริง กำลังเข้าใจผิดจากความจริง ทำไม่ดีต้องได้ไม่ดีเสมอ ไม่มียกเว้นด้วยเหตุผลใดทั้งสิ้น

ชีวิตในชาตินี้ชาติเดียวย่อมน้อยนักเมื่อเปรียบกับชีวิตในอดีตชาติ ซึ่งนับจำนวนชาติหาถ้วนไม่ ดังนั้น กรรมคือการกระทำที่ทำในชีวิตนี้ในชาตินี้ชาติเดียวจึงน้อยนัก เมื่อเปรียบกับกรรมหรือการกระทำที่ทำไว้แล้วในอดีตชาติ อันนับจำนวนชาติไม่ถ้วน

การเขียนหนังสือด้วยปากกาหรือดินสอลงบนกระดาษแผ่นเดียวนั้น เขียนลงครั้งแรกก็ย่อมอ่านออกง่าย อ่านเข้าใจได้ง่าย แต่ยิ่งเขียนทับเขียนซ้ำลงไปบนกระดาษแผ่นเดียวกันนั้นตัวหนังสือย่อมจะทับกันยิ่งขึ้นทุกที การอ่านก็จะยิ่งอ่านยากขึ้นทุกทีจนถึงอ่านไม่ออกเลย ไม่เห็นเลยว่าเป็นตัวหนังสือ จะเห็นแต่รอยหมึกหรือรอยดินสอทับกันไปทับกันมาเป็นสีสันเท่านั้น ให้เพียงรู้เท่านั้นว่าได้มีการเขียนลงบนกระดาษแผ่นนั้น หากอ่านรู้เรื่องไม่ และหาอาจรู้ได้ไม่ว่าเขียนอะไรก่อนเขียนอะไรหลัง นี้ฉันทิการทำความหรือการทำดีทำชั่วก็ฉันทิการต่างได้ทำกันมานับภพนับชาติไม่ถ้วน ทับถมกันมายิ่งกว่าตัวหนังสือที่อ่านไม่ออก หากรู้ไม่ว่าได้เขียนอะไรก่อนเขียนอะไรหลัง ทำกรรมใดไว้ก็ไม่รู้ไม่เห็น แยกไม่ออกว่าทำกรรมใดก่อนทำกรรมใดหลัง ทำดีอะไรไว้บ้าง ทำไม่ดีอะไรไว้บ้าง มากน้อยหนักเบากว่ากันอย่างไร มาถึงชาตินี้ไม่รู้ด้วยกันทั้งสิ้น เป็นความซับซ้อนของกรรมที่แยกไม่ออก เช่นเดียวกับความซับซ้อนของตัวหนังสือที่เขียนทับกันไปทับกันมา

ความซับซ้อนของกรรมแตกต่างกับความซับซ้อนของตัวหนังสือ ตรงที่ตัวหนังสือนั้นเมื่อเขียนทับกันมากๆ ย่อมไม่มีทางรู้ว่าเขียนเรื่องดีหรือเรื่องไม่ดีอย่างไร แต่กรรมนั้น

แม้ทำชั่วช้อนมากเพียงไร ก็มีทางรู้ว่าทำกรรมดีไว้มากน้อยเพียงไร หรือกรรมไม่ดีไว้มากน้อยเพียงไร โดยมีผลที่ปรากฏขึ้นของกรรมนั้นเองเป็นเครื่องช่วยแสดงให้เห็น

ชีวิตหรือชาตินี้ของทุกคนมีชาติกำเนิดไม่เหมือนกัน เป็นไทยก็มี จีนก็มี แขกก็มี ฝรั่งเศสก็มี มีชาติตระกูลไม่เสมอกัน ตระกูลสูงก็มี ตระกูลต่ำก็มี มีสติปัญญาไม่ทัดเทียมกัน ฉลาดหลักแหลมก็มี โง่เขลาเบาปัญญาก็มี มีฐานะต่างระดับกัน ร่ำรวยก็มี ขากจนก็มี ความแตกต่างห่างกันนานาประการ เหล่านี้ล้วนเป็นเครื่องชี้ให้ผู้เชื่อในกรรมและผลของกรรมเห็นความมีภพชาติในอดีตของแต่ละชีวิตในชาติปัจจุบัน เกิดมาต่างกันในชาตินี้เพราะทำกรรมไว้ต่างกันในชาติอดีต

ความแตกต่างของชีวิตที่สำคัญที่สุด ที่แสดงให้เห็นอำนาจที่ยิ่งใหญ่ที่สุดของกรรม คือความได้ภพชาติของพรหมเทพ ความได้ภพชาติของมนุษย์ กับความได้ภพชาติของสัตว์ เทวดาอาจมาเป็นมนุษย์ได้ เป็นสัตว์ได้ มนุษย์อาจไปเป็นเทวดาได้ เป็นสัตว์ได้ และสัตว์ก็อาจไปเป็นเทวดาได้ เป็นมนุษย์ได้ ด้วยอำนาจที่ยิ่งใหญ่ของกรรมอันนำไปเกิดนี้เป็นความจริงที่แม้จะเชื่อหรือไม่เชื่อ ความจริงนี้ก็ย่อมเป็นความจริงเสมอไป ไม่มีอะไรจะเปลี่ยนแปลงให้ผิดไปจากความจริงได้ เชื่อหรือไม่เชื่อก็ควรกลัวอย่างหนึ่ง คือกลัว

การไม่ได้กลับมาเกิดเป็นคน ไม่ได้ไปเกิดเป็นเทวดา

เทวดามาถือภพชาติเป็นมนุษย์เป็นที่ยอมเชื่อถือกันมากกว่าเทวดาจะไปเป็นอะไรอื่น จึงมีคำบอกเล่าหรือสันนิษฐานกันอยู่เสมอว่าผู้นั้นผู้นี้เป็นเทวดามาเกิด ทั้งนี้ก็โดยสันนิษฐานจากความประณีตงดงามสูงส่งของผู้นั้นผู้นี้

บางรายก็มีพร้อมทุกประการ ทั้งชาติตระกูลที่สูงฐานะที่ดี ผิวพรรณวรรณะที่งาม กิริยาวาจมารยาที่สุภาพอ่อนโยนไพเราะ เรียบร้อย เฉลียวฉลาด บางผู้แม้ไม่งามพร้อมทุกประการดังกล่าวก็ยังได้รับคำพรรณนาว่าเป็นเทวดานางฟ้ามาเกิด เพราะผิวพรรณมารยาทงดงามอ่อนโยนนุ่มนวล นี่ก็คือการยอมรับอยู่ลึกๆ ในใจของคนส่วนมากกว่าเทวดามาเกิดเป็นมนุษย์ได้

เทวดามาเกิดเป็นมนุษย์มีตัวอย่างสำคัญยิ่งที่พึงกล่าวถึงได้เป็นที่ยอมรับทั่วไป โดยเฉพาะในหมู่พุทธศาสนิกชนทั้งหลายนั่นคือสมเด็จพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าจากสวรรค์ชั้นดุสิตเสด็จลงโลกมนุษย์ ประสูติเป็นพระสิทธัตถะราชกุมาร พระราชโอรสพระเจ้าสุทโธทนะกับพระนางสิริมหามายา

เรื่องหนึ่งในพระพุทธานุศาสนานี้ที่รู้จักกันกว้างขวางคือเรื่องของเทพธิดาเมขลา เทพธิดาองค์นี้ได้รับแต่งตั้ง

ให้เป็นผู้พิทักษ์รักษามหาสมุทร มีหน้าที่คุ้มครองช่วยเหลือมนุษย์ที่ถือไตรสรณาคมน์ มีศีลสมบูรณ์ ปฏิบัติชอบต่อ มารดาบิดา พรหมณ์ โพธิสัตว์เดินทางไปเรือแตกกลาง มหาสมุทร พยายามว่ายน้ำเข้าฝั่งอยู่ถึง ๗ วัน เทพธิดาเมขลา จึงแลเห็นได้ไปแสดงตนต่อพระมหาสัตว์ทันที รับรอง จะให้ทุกอย่างที่พระมหาสัตว์ปรารถนา และได้เนรมิตสิ่งที่ พระมหาสัตว์ขอทุกอย่าง คือเรือทิพย์และแก้วแหวนเงินทอง พระมหาสัตว์พ้นจากมหาสมุทร ได้บำเพ็ญทานรักษาศีล จนตลอดชีวิต ครั้นสิ้นชีวิตแล้วได้ไปบังเกิดในเมืองสวรรค์ พระมหาสัตว์ครั้งนั้นต่อมาคือ พระพุทธเจ้า เทพธิดาเมขลา ต่อมาคือ พระอุบลวัณณาเถรี และผู้ดูแลช่วยเหลือ พระมหาสัตว์ ต่อมาคือ พระอานนท์ นี่คือเทวดาถือภพชาติ เป็นมนุษย์ได้ อย่างน้อยก็ตามความเชื่อถือ จึงมีการเล่าเรื่อง เทพธิดาเมขลาตั้งกล่าว

เทวดามาเกิดเป็นมนุษย์ได้ และมนุษย์ก็เกิดเป็นเทวดา ได้ดังที่สมเด็จพระบรมศาสดาเมื่อประทับอยู่ ณ พระวิหาร เชตวันได้ทรงนำเรื่องในอดีตมาสาธกว่า เมื่อทรงเสวยพระชาติ เป็นพระโพธิสัตว์หัวหน้าพ่อค้าเกวียน ได้ทรงซื้อสินค้าในนคร พาราณสีบรรทุกเกวียนนำพ่อค้าจำนวนมากเดินทางไปในทาง กันดาร เมื่อพบบ่อน้ำก็พากันหยุดเพื่อให้มีน้ำดื่ม ได้พบรัตนะ

มากมายในบ่อนั้น พระโพธิสัตว์ทรงเตือนว่าความโลภเป็น เหตุแห่งความพินาศ แต่ไม่มีผู้เชื่อฟัง พวกพ่อค้ายังขุดบ่อ ต่อไปไม่หยุด หวังจะได้รัตนะมากขึ้น บ่อนั้นเป็นบ่อที่อยู่ ของพญานาค เมื่อถูกทำลายพญานาคก็โกรธใช้ลมจุมุกเป่า พิชถูกพ่อค้าเสียชีวิตหมดทุกคน เหลือแต่พระโพธิสัตว์ที่ มิได้ร่วมการขุดบ่อด้วย จึงได้รัตนะมากมายถึง ๗ เล่มเกวียน ทำนนำออกเป็นทาน และได้สมาทานศีล รักษาอุโบสถจนสิ้น ชีวิตได้ไปเกิดในสวรรค์ เป็นมนุษย์ผู้หนึ่งที่เกิดเป็นเทวดาได้ มนุษย์มีบุญกุศลและความดีพร้อมทั้งกายวาจาใจ มากเพียงไร ก็จะเกิดเป็นเทวดาชั้นสูงได้เพียงนั้น คือสามารถ ขึ้นไปอยู่บนสวรรค์ชั้นสูงได้เมื่อละโลกนี้แล้ว

มนุษย์เกิดเป็นเทวดาได้ และเกิดเป็นสัตว์ก็ได้ ในสมัย พุทธกาลชายผู้หนึ่งโกรธแค้นรำคาญสุนัขตัวหนึ่งที่ติดตามอยู่ ตลอดเวลา พระพุทธเจ้าทรงทราบก็ได้ตรัสแสดงให้รู้ว่า บิดาที่สิ้นไปแล้วนั้นมาเกิดเป็นสุนัขนั้น และได้ทรงให้พิสุจน์ โดยบอกให้สุนัขนำไปหาที่ซ่อนทรัพย์ ซึ่งไม่มีผู้ใดรู้นอกจาก ผู้เป็นบิดาของชายผู้นั้น และสุนัขก็พาไปขุดพบสมบัติที่ฝังไว้ ก่อนสิ้นชีวิตได้

สัตว์ไปเกิดเป็นเทวดาได้คงจะมีเป็นอันมาก มีเรื่องต่างๆ ในพระพุทธศาสนาที่เล่ากันสืบมา คือในสมัยพุทธกาล มีสัตว์

ได้ยินเสียงพระท่านสวดมนต์ก็ตั้งใจฟังโดยเคารพ ตายไปก็ ได้ไปบังเกิดเป็นเทพในสวรรค์ ด้วยอนุภาพของการให้ความเคารพในพระธรรมของพระพุทธเจ้า

สัตว์มาเกิดเป็นมนุษย์ได้นี้ต้องเป็นที่เชื่อถืออยู่ลึกๆ ในจิตสำนึก ถึงแม้เมื่อพบมนุษย์บางคนบางพวกก็ได้มีการแสดงความรู้สึกจริงใจออกมาต่างๆ กัน เช่น ลิงมาเกิดแท้งๆ สัตว์นรกมาเกิดแค้นๆ ทั้งนี้ก็ด้วยเห็นจากหน้าตาท่าทางบ้าง กิริยามารยาท นิสัยใจคอ ความประพฤติบ้าง ซึ่งโดยมากผู้ที่พบเห็นด้วยกันก็จะมีความรู้สึกตรงกันดังกล่าว เป็นความรู้สึกที่เกิดจากความเชื่อนั่นเอง ว่าสัตว์มาเกิดเป็นมนุษย์ได้หรือมนุษย์เกิดมาจากสัตว์ได้

สมัยพุทธกาลมีเรื่องของพระภิกษุรูปหนึ่งมีจิตห่วงห่วงผ้าสบงจีวรที่เพิ่งได้มาใหม่ ชักตากไว้บนราว มรณภาพไปขณะผ้านั้นยังไม่แห้ง จิตที่ผูกพันในผ้าสบงจีวรนั้น นำไปเกิดเป็นตัวเส้นเล็กๆ เกาะติดอยู่กับผ้า พระภิกษุอีกรูปหนึ่งเห็นผ้าสบงจีวรนั้นไม่มีเจ้าของแล้ว ก็จะนำไปใช้ พระพุทธองค์ทรงทราบได้ทรงมีพระพุทธดำรัสห้ามตรัสให้รอ เพราะพระภิกษุรูปนั้นจะสิ้นภพชาติของการเป็นเส้นในเวลาเพียงไม่กี่วัน ถ้านำสบงจีวรนั้นไปในขณะที่ยังเป็นเส้นอยู่ ก็จะโกรธแค้น จะไม่ได้ไปเสวยผลแห่ง

กุศลกรรมที่ได้ประกอบกระทำไว้เป็นอันมาก นี่เป็นเรื่องหนึ่ง ที่ทรงรับรองว่าอำนาจจิตจะทำให้มนุษย์ไปเป็นสัตว์ได้

เทวดามาเกิดเป็นมนุษย์ได้ มนุษย์ไปเกิดเป็นเทวดาได้ เทวดามาเกิดเป็นสัตว์ได้ สัตว์เกิดเป็นเทวดาได้ มนุษย์เกิดเป็นสัตว์ได้ และสัตว์ก็กลับเกิดเป็นมนุษย์ได้ อำนาจอันยิ่งใหญ่ของกรรมเท่านั้นที่ตกแต่งชีวิตให้เป็นไปได้อย่างไม่น่าเชื่อถึงเพียงนี้ กรรมจึงน่ากลัวจริงๆ น่าหนีให้พ้นอำนาจกรรมจริงๆ ทั้งกรรมในอดีตและกรรมในปัจจุบัน

กรรมอันเป็นเหตุทำให้เกิด คือชนกกรรม เป็นกรรมสุดท้ายก่อนชีวิตจะขาดจากภพภูมินี้ กรรมสุดท้ายหรือเรื่องสุดท้ายที่จิตผูกพันคิดถึงอยู่ คือชนกกรรมอันนำไปเกิด นึกถึงความดีที่เป็นบุญเป็นกุศลในขณะที่ก่อนจะดับจิต จิตก็จะไปสู่สุคติ นำกายไปสู่สุคติด้วย นึกถึงความไม่ดีที่เป็นบาปเป็นอกุศลในขณะที่ก่อนจะดับจิต จิตก็จะไปสู่ทุคติ นำกายไปทุคติด้วย

จิตที่ใกล้จะแตกดับนั้นปกติเป็นจิตที่อ่อนมาก ไม่มีกำลังที่จะต้านทานใดๆ ทั้งนั้น คั่นเคยกับความรู้สึกใดเกี่ยวกับเรื่องใด ความรู้สึกนั้นเกี่ยวกับเรื่องนั้นก็จะเข้าครอบงำจิต มีอำนาจเหนือจิต ทำให้จิตเมื่อใกล้ดับผูกพันอยู่กับความรู้สึกนั้นเกี่ยวกับเรื่องนั้นเมื่อจิตดับคือจากร่าง

ก็จากไปพร้อมกับความรู้สึกนั้นเกี่ยวกับเรื่องนั้น นำไป
ก่อเกิดกายที่ควรแก่สภาพจิตทุกประการ

ผู้ที่หวงสมบัติ กลัวจะมีผู้นำไป ก่อนจะดับจิต มีใจ
ผูกเฝ้าสมบัติอย่างหวงแหน เมื่อดับจิตก็เคยมีที่ไปเกิดเป็นงู
เฝ้าอยู่ที่สมบัตินั้น ผู้ใดเข้าไปใกล้ก็จะแสดงตัวให้เห็นเป็น
งูใหญ่ เช่นที่เล่ากันถึงเรื่องที่เกิดขึ้นไม่นานมานี้ ว่าข้าราชการ
ผู้หนึ่งมีพระพุทธรูปที่หวงมากอยู่องค์หนึ่ง เมื่อละโลกนี้ไป
สหายไปเยี่ยมศพได้ขอดูพระองค์นั้น ขณะกำลังดูอยู่ ก็มีงู
ตัวหนึ่งมาจากไหนไม่ปรากฏ มาแผ่แผ่เบี่ยงอยู่ใกล้ๆ ผู้มาขอดู
ไหวทันเข้าใจทันทีว่าเจ้าของได้เฝ้าพระอยู่ด้วยความหวงแหน
จึงพูดกับงูดังๆ ว่าไม่ได้คิดจะนำพระไปไหน เพียงมาขอดู
เท่านั้น อย่าเป็นห่วง เพียงเท่านั้น งูก็เลื้อยห่างหายไป
นี่เป็นตัวอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นจริงเมื่อไม่นานมานี้ ที่เชื่อกันว่า
ผู้ที่หวงสมบัติมากๆ ตายไปในขณะที่จิตผูกพันเช่นนั้น
ต้องไปเกิดเป็นงู ต้องเฝ้าสมบัติ ไม่ได้ไปเสวยผลของ
กรรมดีใดๆ ที่ได้กระทำไว้ จนกว่าใจจะปล่อยวางละ
ความยึดถือความหวงแหนสมบัตินั้นๆ

ด้วยผู้ใหญ่ผู้มีสัมมาทิฐิสัมมาปัญญาแต่ไหนแต่ไรมา
ท่านเชื่อในเรื่องอำนาจความยึดมั่นของจิต ท่านจึงสอน
ลูกหลานไว้ว่าก่อนจะหลับไปให้ภาวนาพุทโธ นึกถึง

พระพุทธรูป และให้ตั้งใจปรารถนาว่าเมื่อจากโลกนี้ไป
เมื่อใดก็ตาม ขอให้กลับมาเกิดเป็นมนุษย์ทันทีให้ได้พบ
พระพุทธรูปศาสนา ท่านสอนกันให้ตั้งใจเช่นนี้ก่อนจะหลับไป
และท่านสอนว่าถ้าการหลับครั้งนั้นจะไม่ได้กลับตื่นขึ้นมาอีก
ก็จะดีไปดี เป็นไปดังแรงปรารถนา การได้เกิดเป็นมนุษย์พบ
พระพุทธรูปศาสนานั้นเป็นมงคลสูงสุดของชีวิต ผู้มีสัมมาทิฐิ
จึงตั้งใจปรารถนาอย่างจริงจัง

ผู้อธิษฐานจิตปรารถนากลับมาเกิดเป็นมนุษย์พบ
พระพุทธรูปศาสนานั้น คือผู้รับรองความสำคัญของชีวิตนี้
ที่แม้จะน้อยกว่าชีวิตนี้เท่านั้นที่จะนำไปสู่ความสวัสดิมีสุข
ได้อย่างแท้จริง เพราะชีวิตนี้เท่านั้นที่พร้อมสำหรับการบำเพ็ญ
บุญกุศลทุกประการ จะทำดีเพียงไรก็ได้ในชีวิตนี้ ทำดีสูงสุด
จนเกิดผลสูงสุด คือ การปฏิบัติได้สำเร็จมรรคผลนิพพาน
พ้นทุกข์สิ้นเชิง ไม่ต้องกลับมาเวียนว่ายตายเกิดอีกต่อไป
ก็ทำได้ในชีวิตนี้ หรือทำดีเพียงเพื่อได้ถึงสวรรค์ชั้นนรก
ก็ทำได้ในชีวิตนี้ การตั้งใจอธิษฐานไม่ให้หลงไปภพภูมิอื่น
หลังละโลกนี้ไปแล้ว แต่ให้กลับมาสู่ภพภูมิมนุษย์โดยเร็ว
ได้พบพระพุทธรูปศาสนา จึงเป็นความถูกต้อง พึงทำอย่างยิ่ง

แม้ไม่ต้องการมีความทุกข์ในภพชาติข้างหน้า
ก็ต้องทำใจให้ไม่มีความทุกข์ตั้งแต่ในภพชาติปัจจุบันนี้

ไม่ปรารถนาเป็นอะไร ไม่ปรารถนาเป็นอย่างไร ในชาติหน้า ก็ต้องทำใจ คือทำใจไม่ให้เกาะเกี่ยวข้องอยู่กับอะไรนั้นกับ อย่างนั้น ตั้งแต่ในปัจจุบันชาติจึงจะสมปรารถนา ไม่เช่นนั้น ก็จะสมปรารถนาไม่ได้

การจะทำใจให้เป็นสุขปราศจากทุกข์แม้พอสมควร ขณะใกล้จะดับจิต คือการเลือกชีวิตในภพชาติใหม่ให้มีความสุข ปราศจากความทุกข์ได้พอสมควร แต่การจะ สามารถทำใจให้เป็นเช่นไรในเวลาใกล้จะดับจิตนั้น ก็มีใช่ จะทำได้ทันทีโดยมิได้มีความคุ้นเคยกับความรู้สึกเช่นนั้น มาก่อน ความคุ้นเคยกับความรู้สึกอย่างใดอย่างหนึ่ง คือมีความรู้สึกอย่างใดอย่างหนึ่งเสมอๆ หรือบ่อยๆ เองๆ เช่น การท่องพุทโธไว้ในใจเสมอ นั่นคือความคุ้นเคยกับพุทโธ

ความคุ้นเคยกับบุคคลใดที่ เคยให้ความเมตตา อุปการะช่วยเหลือ จะทำให้ใจนึกถึงบุคคลนั้นได้โดยอัตโนมัติ เมื่อถึงคราวดับขัน ความคุ้นเคยกับความรู้สึกอย่างใด อย่างหนึ่งก็เช่นกัน อบรมไว้ให้คุ้นเคยกับความรู้สึกใด เช่น คุ้นเคยกับอารมณ์มีพระพุทโธหรือคุ้นเคยกับการท่องพุทโธ เมื่อถึงเวลาดับขัน ใจจะไม่ไปยึดมั่นเกาะเกี่ยวอะไร อื่นที่ไม่คุ้นเคย แต่จะไปเกาะอยู่กับพระพุทโธที่เป็นยอดของ สิริมงคลทั้งปวง ย่อมได้รับสิริมงคลนั้นอันจักนำไปให้พ้น

พาลภัยใหญ่น้อย **ความคุ้นเคยกับสิ่งดีมีมงคลจึงเป็น ความสำคัญอย่างยิ่ง**

ทุกคนผ่านชีวิตในอดีตชาติมาแล้วเป็นอันมาก นับ ภพชาติไม่ถ้วน มีความคุ้นเคยกับเรื่องราวหรืออารมณ์ต่าง ๆ มาแล้วมากมาย คุ้นเคยกับเรื่องราวหรืออารมณ์ใดมาก ใจยึดมั่นผูกพันข้องติดอยู่กับเรื่องใดอารมณ์ใดมากมา แต่อดีตชาติ ผลของความยึดมั่นผูกพันนั้นจะนำมาสู่ภพ ชาติปัจจุบัน ภูมิจิตใจของตนในปัจจุบันก็พอจะเข้าใจว่า อดีตนั้นตนผูกพันกับเรื่องใด อารมณ์ใดมากมา ดีหรือไม่ดี

ผู้ที่มีใจผูกพันอยู่กับการเอื้อเพื่อเพื่อแม่ทำทานการ กุศลมากในอดีตชาติ ก็จะได้รู้ได้จากปัจจุบันชาติ คือปัจจุบัน ชาติจะสมบูรณ์พูนสุขด้วยทรัพย์สินเงินทอง

ผู้ที่มีใจผูกพันอยู่กับการเอื้ออาหารดูแลรักษาให้ชาว ปลาอาหาร ยารักษาไข้ และเงินทองเพื่อผู้เจ็บไข้ได้ป่วย มามากในอดีตชาติ ไม่เบียดเบียนชีวิตร่างกายผู้อื่นสัตว์อื่น ก็จะได้รู้ได้จากปัจจุบันชาติ คือ ปัจจุบันชาติจะสมบูรณ์แข็งแรง ไม่เจ็บไข้ได้ป่วย มีพลานามัยดีอันนับเป็นลาภอย่างยิ่ง

ผู้ที่มีใจผูกพันอยู่กับการระวังรักษากายวาจาใจของตน ให้สุภาพอ่อนน้อมต่อผู้ควรได้รับความอ่อนน้อมยกย่อง ไม่ล่วงเกินดูหมิ่น ผูกพันเช่นนี้มากในอดีตชาติ ก็จะได้รู้ได้

จากปัจจุบันชาติ คือปัจจุบันชาติจะเป็นผู้อยู่ในตระกูลสูง
อันผู้อยู่ในตระกูลสูง ช่อมเป็นผู้ได้รับความเคารพอ่อนน้อม
ยกย่อง ไม่ถูกล่วงเกินดูหมิ่นเป็นไปเช่นเดียวกับที่ตนเองได้
ปฏิบัติไว้ต่อผู้อื่นเป็นอันมากในอดีตชาติ

ผู้ที่มีใจผูกพันอยู่กับการช่วยประคับประคอง รักษาชีวิต
ผู้อื่นสัตว์อื่นมามากในอดีตชาติ ไม่เบียดเบียนตัดรอน
ทำลายชีวิตอื่น ก็จะได้จากปัจจุบันชาติ คือ ปัจจุบันชาติจะ
เป็นผู้มีอายุยืนไม่ถูกตัดรอนเบียดเบียนทำลายด้วยเหตุใด
ทั้งสิ้น ไม่ให้ต้องเป็นผู้มีชีวิตน้อยมีชีวิตสั้น

ผู้ที่มีใจผูกพันอยู่กับการรักษากาย วาจา ใจ อยู่ในศีล
บริสุทธิ์มามากในอดีตชาติ มีจิตใจผ่องใสไม่เศร้าหมอง
ก็จะรู้ได้จากปัจจุบันชาติ คือ ปัจจุบันชาติจะเป็นผู้มีผิวพรรณ
งดงาม หน้าตาผ่องใส เป็นที่เจริญตาเจริญใจผู้พบเห็นทั้งหลาย

ผู้ที่มีใจผูกพันอยู่กับการปฏิบัติธรรมมามากใน
อดีตชาติ ก็จะได้จากปัจจุบันชาติ คือ ปัจจุบันชาติจะเป็น
ผู้มีปัญญาเฉลียวฉลาด ศึกษาปฏิบัติธรรมเข้าใจง่าย
เจริญดีในธรรม

ผู้ที่กำลังเสวยผลของกรรมดีในอดีตชาติต่างๆ กัน
เช่นได้เกิดในตระกูลสูง หรือสมบุรณ์บริบูรณ์ด้วยทรัพย์สิน
เงินทอง หรือมีร่างกายแข็งแรงไม่ถูกเบียดเบียนด้วยโรคภัย

ไข้เจ็บ หรืออายุยืน หรือหน้าตาผิวพรรณงามผ่องใส หรือมี
สติปัญญาเฉลียวฉลาดพึงน้อมใจเชื่อว่าเป็นผลแห่งกรรมดี
ที่ได้ประกอบกระทำไว้แล้วเป็นอันมากในอดีตชาติแน่นอน
และแม้ปรารถนาจะเสวยผลดีแห่งกรรมดีนั้นสืบต่อไป
ในอนาคต ทั้งในอนาคตของปัจจุบันชาติและทั้งในอนาคต
ของภพชาติเบื้องหน้าที่พ้นจากภพชาติปัจจุบันไปแล้ว
ก็พึงตั้งใจประกอบกรรมดีอันเป็นเหตุดี ต่อไปให้มั่นคง
สม่ำเสมอ

ผลของกรรมดีที่ได้กระทำกันมา ที่เป็นความคุ้นเคย
กันมา แม้จะสงวนรักษาไว้ให้สืบต่อกันนานแสนนานต่อไป
ก็ต้องพยายามหนีผลของกรรมไม่ดี ที่ต้องได้กระทำมาแล้ว
ทุกคนในอดีตชาติซึ่งมากมายนับภพชาติไม่ถ้วน และกรรมนั้น
กำลังตามมา

ทุกคนกำลังมีผลของกรรมดีและกรรมไม่ดีติดตามมา
เป็นผลของเหตุที่ได้ทำกันไว้ในอดีตชาติที่สลับซับซ้อนนับไม่ได้
ลองนึกถึงภาพของรถบรรทุกขนาดใหญ่กำลังแล่นไล่ทับเราอยู่
ขณะเดียวกันก็มีรถบรรทุกแก้วแหวนเงินทองคันใหญ่กำลัง
แล่นตามเพื่อจะยกแก้วแหวนเงินทองเหล่านั้นให้เราด้วย
รถทั้งสองคันนั้นกำลังขับแข่งกันอย่างรวดเร็ว ผลัดกันนำ
ผลัดกันตาม นึกภาพนี้แล้วก็นึกถึงใจตนเองว่ายังมีใจ

ที่จะต้องการแก้แค้นเงินทองหรือ ยังมีใจอยากได้อะไร
อีกหรือ ในเมื่อรถล่าชีวิตกำลังขับตะบึงติดตามมาอย่าง
มุ่งมาดปรารถนาตัวเราเป็นเป้าหมาย

กรรมไม่ดีกำลังตามส่งผลแก่เราทุกคนแน่นอน
เปรียบผลไม่ดีนั้นดังรถบรรทุกที่กำลังตะบึงไล่กวาดเราอยู่จริงๆ
ที่ยังไม่ทันบดขยี้เราก็มเพราะกรรมปัจจุบันของเราที่กำลัง
กระทำกันอยู่อาจจะมีแรงพาเราหนีได้ทัน จะอย่างหวุดหวิด
น่าเสียวไล่เพียงไร เราผู้ไม่มีตาพิเศษก็หาไม่รู้ กรรมดีเท่านั้น
ที่เป็นแรงพาเราวิ่งหนีกรรมไม่ดีที่กำลังส่งผลติดตามเรา
อยู่ในขณะนี้

เปรียบกรรมไม่ดีดังมือมารที่ใหญ่โตมโหฬารทรง
พลังมากมาย มีอนันกำลังเอื้อมมาจะตะปบเราเพื่อลากเข้า
ไปขยี้ให้แหลกเหลว หวาดหวิดจะจับปลายผมเราได้ไม่รู้
กี่ครั้งก็หน แต่เราก็มยังพ้นอยู่ได้เพราะความบังเอิญ คือ เพราะ
บังเอิญได้ทำกรรมดีไว้มากพอเป็นกำลังพาให้หลบหลีก
พ้นมือมารไปได้ มีความสวัสดิอยู่ชั่วครั้งชั่วคราว แต่เชื่อว่า
มือมารนั้นจะหยุดตามตะครุบเราก็มหาไม่ ก็วันก็เดือนก็ปี
ก็ภพก็ชาติ มือมารจะติดตามตะครุบเราอย่างไม่ท้อแท้
เหน็ดเหนื่อย คว่าผิดคว่าถูกก็จะตามคว่าไม่ลดละ ถ้าปรากฏ
เป็นภาพก็จะเป็นภาพที่น่ากลัวที่สุด

เด็กที่ยังไร้เดียงสา เพิ่งจะลืมตาเห็นโลก เคยถูกนำ
ไปฆ่าด้วยความเข้าใจผิด ที่ปรากฏเป็นข่าวเมื่อไม่นานมานี้
ทำให้มารดาผู้รักลูกเป็นชีวิตจิตใจแทบเป็นบ้า ทำให้
ผู้ที่นำไปฆ่าเพราะเข้าใจผิดต้องได้รับโทษหนัก ได้รับ
ทั้งอาญาบ้านเมืองและทั้งความโกรธแค้นชิงชังของผู้คน
มากมาย เรื่องนี้ชี้ชัดให้เห็นอำนาจที่ยิ่งใหญ่ของกรรม
แม้ไม่นำกรรมมาร่วมพิจารณา ก็จะเข้าใจไม่ได้เลยว่า
เรื่องเช่นนี้เกิดได้อย่างไร

เด็กคนหนึ่งถูกมุ่งฆ่าตาย แต่เด็กคนนั้นกลับอยู่รอด
ปลอดภัย เด็กอีกคนหนึ่งเป็นที่หวังโยทะนุถนอมดังแก้วตา
ดวงใจแต่กลับถูกฆ่าตายไป ทั้งสองยังบริสุทธิ์ไร้เดียงสา
เพิ่งมีเวลาเห็นโลกไม่กี่วัน มือของกรรมนำเด็กที่มีได้เป็น
ที่มุ่งร้ายในปัจจุบัน ไปสู่อำนาจแห่งกรรมในอดีต ซึ่งมีใช่
เป็นกรรมของใครอื่น แต่เป็นกรรมของเด็กนั่นเอง ที่ต้องได้
กระทำไว้แน่นอนในชาติใดชาติหนึ่งในอดีต ที่พ้นความรู้เห็น
ของปุถุชนทั้งหลาย แต่หาได้พ้นความรู้เห็นของท่านผู้พ้นแล้ว
จากความเป็นปุถุชน

กรณีที่มีเด็กถูกฆ่าผิดตัวนั้น เด็กตายแล้ว พ้นแล้ว
จากความเข้าใจของคนทั้งหลายว่าเด็กนั้นไปได้สุขได้ทุก
อยู่ในภพภูมิใด แต่เขาก็ได้เป็นอีกหนึ่งที่เตือนใจอย่างแรง

ให้กลัวกรรม เมื่อกรรมจะให้ผล คือเมื่อกรรมตามมาทัน ก็ไม่มีอะไรจะยับยั้งได้ นอกจากกรรมด้วยกัน คือเมื่ออกุศลกรรมตามมาทัน ก็ต้องกุศลกรรมที่ใหญ่ยิ่งกว่าเท่านั้น ที่จะตัดรอนอกุศลกรรมได้ ช่วยให้สวัสดิ์ไปได้ครั้งหนึ่งคราวหนึ่ง

เรื่องเด็กคนหนึ่งถูกมุงร้ายให้ถึงตาย แต่เด็กอีกคนหนึ่งที่เป็นความรักสุดจิตใจของแม่พ่อกลับต้องตายแทนแม่คนหนึ่งที่เป็นฆาตกรต้องรับอาญาแผ่นดิน มีชีวิตที่ทรमानในที่คุมขัง แม่คนหนึ่งที่ต้องเสียลูกรักเพียงชีวิต เพราะถูกเอาไปฆ่าผิดตัว ต้องเศร้าโศกสุดแสนไปนานนัก เด็กคนที่รอดตายอย่างอัศจรรย์ทั้งที่ตนนั้นถูกมุงร้าย คงเป็นที่รังเกียจของคนจำนวนไม่น้อย ว่าเป็นเลือดเนื้อเชื้อไขหญิงใจดำอำมหิต ดูผู้เกี่ยวข้องในเรื่องนี้ทั้งหมดถึง ๔ ชีวิต จะเห็นได้ชัดแจ้งว่ากรรมมีอำนาจใหญ่ยิ่งนัก ทุกชีวิตถูกอกุศลกรรมตามทันแน่แท้ และไม่มีกุศลกรรมความดีเพียงพอจะตัดรอนอกุศลกรรมให้ทันเวลาได้ จึงประสบความทุกข์ เดือดร้อนแสนสาหัสไปตามกัน

นี่ไม่ใช่เรื่องบังเอิญ พึงรอบคอบพิจารณาด้วยปัญญาของผู้นับถือพระพุทธศาสนา ให้เห็นความน่ากลัวของกรรม ให้เห็นความน่าสลดสังเวชเมื่อผู้ใดผู้หนึ่งต้องตกอยู่ในอุ้งมือ

ที่แรงร้ายแห่งกรรม และเราเองก็มีมือกรรมตามตะครุบอยู่เหมือนกัน ไม่อาจเห็นได้ด้วยตา ก็พึงใช้ปัญญาให้เห็นได้ด้วยใจ และพยายามหนีให้เต็มสติปัญญาความสามารถ อย่าให้ถึงวันที่น่าสลดสยงอย่างยิ่ง คือ วันที่ต้องตกอยู่ในอุ้งมือที่แข็งแกร่งแห่งกรรมร้าย

ผู้ที่เกิดมาดีมีสุขสมบูรณ์ในภพชาตินี้ ก็มีใ้ว่าไม่มีมือแห่งอกุศลกรรมตามตะครุบอยู่ มีแน่ ทุกคนมีมือแห่งอกุศลกรรมตามตะครุบอยู่แน่ แต่ในขณะที่เดียวกันทุกคนก็มีมือแห่งกุศลกรรมเป็นผู้ช่วยอยู่ มือแห่งกุศลกรรมนั้น ถ้าจะเปรียบให้เห็นง่าย ๆ ก็ต้องเปรียบกับเท้า มีมือผู้ร้ายติดตามตะครุบอยู่ จะหนีพ้นก็ต้องอาศัยเท้าพาวิ่งให้เร็วที่สุดเท่าที่จะเร็วได้ นั่นก็คือต้องทำบุญทำกุศลคุณงามความดีให้มากที่สุด ให้เต็มสติปัญญาความสามารถเสมอ ความดีเท่านั้นจะช่วยให้พ้นมือแห่งกรรมร้ายได้ แม้จะพ้นอย่างหวุดหวิดก็ต้องดีกว่าไม่พ้น

ทุกคนมีมือแห่งอกุศลกรรมที่นำกลัวที่สุดตามตะครุบอยู่ ไม่มีใครไม่มี และมีกันคนละไม่น้อยด้วย เพราะทุกคนได้ผ่านภพชาติมาแล้วนับไม่ถ้วน ยาวนานหนักหนา ทำอะไรต่อมิอะไรกันมาเสียนักต่อนักทั้งกรรมดีกรรมชั่ว สลับซับซ้อนกันอยู่ และลืมกันเสียสิ้นแล้ว ทั้งบางคนก็ยัง

ไม่อยากจะเชื่อว่าได้เคยเกิดมาแล้วในอดีตชาติมากมาย หลายนชาติจนนับไม่ได้ จึงยังไม่นึกเลยว่าได้เคยทำกรรมดี กรรมชั่วมาก่อนจะมาเกิดเป็นมนุษย์ในปัจจุบันชาตินี้ การไม่นึกนี้แหละจะทำให้ประมาท ไม่พยายามหนีผลแห่งกรรมไม่ดี เมื่อกรรมไม่ดีตามมาทันถึงตัวก็จะใช้อำนาจที่ร้ายแรงอย่างไม่เมตตาปราณีเลย

ก่อนจะมาเป็นเราแต่ละคนในภูมิของมนุษย์นี้ ต่างก็ได้เป็นอะไรต่อมิอะไรมาแล้วมากมาย นับชนิดนับชาติไม่ได้ เป็นกันทั้งเทวดาสัตว์ใหญ่สัตว์เล็ก รวมทั้งมนุษย์ชายหญิง คนมีคนจนคนสวยคนไม่สวย คนพิการคนไม่พิการ อายุสั้นอายุยาว ขาวดำ ไทยจีน แขกฝรั่ง ต่างเคยมีเคยเป็นกันมาแล้วทั้งนั้น แม้เป็นผู้ระลึกชาติได้ก็จะสลดสังเวชยิ่งนัก และอาจจะสละละวางความโลภ ความโกรธ ความหลง ได้เป็นอันมาก เห็นสุนัขขี้เรื้อนสักตัวแล้วลองนึกว่า ครั้งหนึ่งเราก็เคยเป็นเช่นเดียวกัน เคยกระเซอะกระเซิง เทียวหาอาหารกิน ถูกคนตี ถูกสุนัขด้วยกันกัด ถูกใครทั้งหลายที่ได้มาประสบพบผ่านแสดงกิริยาอาจารย์เกียดเกลียดชัง ไม่ยอมแม้แต่จะให้เข้าไปใกล้เพื่ออาศัยร่มเงากันแดดกันฝน ก้อนอิฐก้อนหินก็ถูกทุ้มถูกขว้างใส่ให้ต้องถึงเลือดตกยางออก ตกใจกลัวภัยนานา แต่จะบอกกล่าว

อ่อนวอนให้ผู้ใดเห็นใจก็ทำไม่ได้ อย่างมากก็เพียงเปล่งเสียงโหยหวนที่หาผู้เข้าใจในความทุกข์ร้อนไม่ แม้นึกไปในอดีตเช่นนี้ สมมุติตัวเองว่าในภพชาติหนึ่งเป็นเช่นนี้ นึกให้จริงจังเช่นนี้ จะเกิดความกลัวกรรมเพราะยอมได้ความเข้าใจว่า กรรมไม่ดีแน่แท้ที่ทำให้ชีวิตต้องเป็นเช่นนั้น

อย่าเป็นผู้ปฏิเสธเรื่องกรรมและการให้ผลของกรรม อย่างปราศจากเหตุผล คืออย่าปฏิเสธดื้อๆ ว่าใครจะเคยเกิดเป็นอะไรมาก่อนก็ตาม ก็ไม่ใช่เรา เราไม่เคยเกิดเช่นนั้นแน่ คนจะเกิดมาแต่สัตว์ไม่ได้ สัตว์จะไปเกิดเป็นคนก็ไม่ได้ ไม่มีเหตุผล เป็นความเชื่อที่ปราศจากเหตุผล เป็นคนสมัยใหม่แล้วจะเชื่ออย่างนั้นไม่ได้ เพื่อความไม่ประมาทจงอย่าปฏิเสธโดยไม่รู้จริงเช่นนี้ เพราะวันหนึ่งจะหนีไม่พ้นผลที่น่ากลัวนักของกรรม

เด็กบางคนวิ่งเล่นอยู่อย่างสนุกสนานในโรงเรียน อยู่ๆ ก็มีลูกปืนแล่นเข้าตัดชีวิต ปลิดชีพจากโลกนี้ไปอย่างง่ายดาย เด็กตายไปแล้ว ไปเป็นสุขไปเป็นทุกข์ก็เรื่องหนึ่ง แต่มารดาบิดาผู้ต้องสูญเสียลูกไป pupub เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่พึงพิจารณาให้เกิดความเข้าใจในเรื่องของกรรมและการให้ผลของกรรม ต้องเคยไปทำความทุกข์แสนสาหัสให้เกิดแก่ผู้ใดมาก่อนแล้ว ในอดีต จึงต้องมาได้รับความทุกข์แสนสาหัสจากผู้ที่ไม่รู้จัก

หน้าตา ผู้ที่ไม่ปรารถนาจะก่อทุกข์โทษภัยใดๆ เลย และทุกคน มีโอกาสที่จะประสบเหตุการณ์เช่นนั้น เป็นไปได้ที่อยู่ดีๆ จะต้องสูญเสียยิ่งใหญ่ เช่น มารดาบิดาที่เสียลูกไปอย่างไม่รู้ ต้นสายปลายเหตุ รู้ได้แน่นอนเพียงว่าเป็นผลของกรรมไม่ดี ที่ต้องได้กระทำไว้ในภพชาติใดชาติหนึ่งแน่นอน

พระสำคัญของคหนึ่ง ซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีว่าเป็นพระดี พระสำคัญยิ่ง คือ สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) วัดระฆังโฆสิตาราม มีเรื่องเล่าถึงท่านว่า ครั้งหนึ่งพระในวัดของท่านตีเพื่อนพระด้วยกันจนหัวแตก ท่านชำระความด้วยการบอกพระที่เป็นเจ้าทุกข์ว่าเป็นฝ่ายผิด เพราะเป็นผู้ทำเขาก่อน เมื่อเป็นที่พิศวงสงสัยที่ท่านตัดสินเช่นนั้น ท่านก็อธิบายว่าพระองค์ที่ถูกตีหัวแตกในชาตินี้ต้องได้ตีพระอีกองค์มาก่อน ไม่ในชาติใดก็ชาติหนึ่ง ถ้าจะให้รับโทษที่ทำในชาตินี้ก็จะไม่สิ้นสุดเวรกรรม ถ้าไม่ถือโทษความผิดในชาตินี้ ก็จะเป็นอันเลิกแล้วต่อกัน ท่านได้ถามความสมัครใจของพระองค์ที่ถูกตีหัวแตก ว่าต้องการอย่างไร พระองค์นั้นก็ยินดียกโทษ ไม่เอาความ เป็นอันเลิกแล้วต่อกัน ท่านว่าจะได้ไม่มีการจองเวรกันต่อไป เรื่องนี้สมเด็จพระพุฒาจารย์ ท่านสอนเรื่องกรรมและการให้ผลของกรรม ให้เห็นว่าเมื่อทำกรรมใดแล้ว จักต้องได้รับผลตอบแทนแน่ แม้ข้ามภพ

ข้ามชาติ ทำกรรมใดจักได้รับผลนั้น ผู้ใดทำผู้นั้นจักได้รับ ไม่ช้าก็เร็วต้องได้รับและจะไม่จบสิ้นแม้ไม่มีการเลิกผูกเวร แต่ถ้าเลิกผูกเวรก็จะจบสิ้นเพียงนั้น การให้อภัยด้วยใจจริง ในความผิดของผู้อื่นที่ทำต่อตนจึงเป็นความสำคัญ เป็นสิ่งที่ควรอบรมให้ยิ่ง

คนระลึกชาติได้ทุกวันนี้ยังมีอยู่ บางคนก็ระลึกได้ ตั้งแต่อายุยังน้อย พอพูดได้ก็บอกได้เป็นเรื่องเป็นราว ขอไปหาแม่เก่าพ่อเก่า ที่บ้านนั้นบ้านนี้ บางคนเห็นรูปใครบางคนก็สนใจมากมาย ตามชื่อ และบางรายก็บอกเล่าเรื่องอดีต เคยใกล้ชิดกับผู้นั้นผู้นี้ เคยเป็นทหารไปร่วมรบในอดีตกาลนานไกล ที่น่าอัศจรรย์ก็คือที่เด็กชายเล็กๆ บางคนเล่าว่าเคยเป็นทหารร่วมรบด้วยกันกับสมเด็จพระบูรพบรมกษัตริยาธิราชเจ้าบางพระองค์ ทั้งที่เขายังเป็นเด็กชายไร้เดียงสา เขายังไม่ทันจะรู้ว่าพระมหากษัตริย์ของเขาพระองค์นั้นทรงเป็นนักรบผู้ยิ่งใหญ่ และเขาก็ยังบริสุทธิ์เกินกว่าจะคิดแต่งเรื่องราวขึ้นหลอกลวงเพื่อประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่ง ผู้ได้ฟังเขาพูดอย่างเด็กทารกไร้เดียงสาจึงยอมรับว่าเขากำลังระลึกได้ถึงในอดีตชาติของเขานี้เป็นตัวอย่างหนึ่งที่แสดงความมีภพชาติในอดีตของคนทั้งหลาย สัตว์ทั้งหลาย ในปัจจุบันชาติ

ท่านพระอาจารย์สำคัญของคหนึ่งที่เป็นพระปฏิบัติ ท่านเดินป่าเป็นประจำในชีวิตของท่าน โดยเพื่อนปฏิบัติธรรมร่วมทางไปด้วยบ้างเป็นครั้งคราว เป็นที่รู้จักกันดีว่า เมื่อพบช้างในระหว่างทาง ท่านพระอาจารย์องค์นั้นก็จะต้องเป็นผู้นำเจรจาปราศรัยกับช้าง ท่านจะพูดจากับช้างใหญ่ด้วยภาษามนุษย์ และท่านจะใช้วาจาไพเราะอ่อนโยนยิ่งนัก เป็นที่เจริญหูเจริญใจ ช้างก็ฟังท่านโดยดี เมื่อท่านขอให้หลีกก็จะหลีก ขอให้หลบก็จะหลบ ขอให้ไปให้พ้นก็จะไปจนพ้น

ท่านทำได้เช่นนี้โดยที่องค์อื่นทำไม่ได้เพราะอะไร น่าจะตั้งปัญหานี้ขึ้น และผู้ไม่ปฏิเสธว่าผู้อยู่ในปัจจุบันชาตินั้นมีอดีตชาติ ย่อมจะยอมคิดว่าท่านพระอาจารย์องค์นั้นท่านคงจะมีอะไรเกี่ยวข้องกับช้างมาแล้วในอดีตชาติ และจะต้องเกี่ยวข้องกับอย่างสำคัญด้วย ในชาตินี้ท่านจึงสามารถพูดจากับช้างได้รู้เรื่อง และช้างก็ยินดีย้อนให้กับท่านอย่างน่าอัศจรรย์นัก

เมื่อคิดเช่นนี้ก็น่าจะคิดต่อไปได้ว่าจากช้างก็มาเป็นมนุษย์ได้ สำหรับผู้มีญาณหยั่งรู้ไปในอดีตย่อมรู้ได้ว่าท่านพระอาจารย์องค์นั้นท่านอาจจะเคยเกิดเป็นช้างสำคัญก่อนจะมาเป็นมนุษย์ในภพชาตินี้ก็เป็นได้ และก็เป็นได้อีกเช่นกันที่ท่านอาจจะเกิดเป็นช้างอยู่หลายภพหลายชาติในบรรดาภพชาติที่นับไม่ถ้วนของท่านในอดีต

เมื่อมาเกิดเป็นมนุษย์ในภพชาตินี้ และสามารถมีญาณหยั่งรู้ภพชาติในอดีตของตนที่เป็นสัตว์ เช่น ท่านพระอาจารย์องค์สำคัญที่ท่านเล่าไว้ว่าเคยเกิดเป็นไก่ ย่อมรู้ชัดถึงความแตกต่างระหว่างความเป็นคนกับเป็นสัตว์ ย่อมได้ความสลัดสังเวชและยอมได้ความหวาดกลัวความต้องเวียนว่ายตายเกิดเป็นที่สุด เพราะได้รู้ชัดด้วยตนเองแล้วว่าการพลาดพลั้งทำกรรมไม่ดีไม่ว่าจะทางกายหรือทางใจ คือการนำไปสู่ทุกคติต่างๆ อันไม่เป็นที่พึงปรารถนาอย่างยิ่ง อันจักก่อให้เกิดความทุกข์ร้อนนานาประการ

การที่อยู่ดี ๆ ก็ถูกจี้ถูกปล้นจนถึงชีวิต เป็นการต้องตายจากผู้เป็นที่รักสิ่งเป็นที่รักอย่างไม่รู้ตัวอย่างไม่อาจขอความช่วยเหลือจากผู้ใดได้ ผู้นับถือพระพุทธศาสนารู้ว่านั่นเป็นผลของกรรมที่ต้องได้กระทำไว้แล้วในภพชาติใดภพชาติหนึ่ง ซึ่งปุถุชนคนไม่มีญาณพิเศษทั้งหลายหาอาจรู้ชัดไม่ได้ มีการทำกรรมอันเป็นอกุศลเหตุ นั้น ตั้งแต่เมื่อใด และจะส่งผลเมื่อใด แต่ผู้ปฏิบัติธรรมจนสามารถมีความรู้พิเศษจะรู้ได้ และบางทีก็ได้แสดงให้รู้ล่วงหน้า เช่นที่พระอาจารย์สำคัญของคหนึ่ง ท่านได้ปรารภให้ได้ยินกันเนืองๆ ว่าในอดีตท่านเคยขับเกวียนทับเด็กตาย โดยจงใจเจตนา ดังนั้นท่านจะต้องได้รับผลของกรรมนั้น คือจะต้องถูกรถทับจน

เสียชีวิตแน่ในภพชาตินี้ ท่านปรารถนาอยู่นานปี และแล้ววันหนึ่งท่านก็เตรียมตัวออกเดินทางจากวัด เมื่อถูกทักท้วงว่ารุ่งขึ้นจึงจะถึงวันที่ท่านได้รับอาราธนาไปในการทำบุญที่บ้านหนึ่ง ท่านก็ตอบง่ายๆ ตรงไปตรงมาว่าถึงเวลาวันนั้นแหละถูกแล้ว ไม่มีผู้เข้าใจความหมายของท่าน

และในวันนั้นเอง เมื่อออกไปพ้นวัดเพียงไม่นาน รถที่ท่านนั่งไปก็คว่ำทับร่างท่านมรณภาพทันที ท่านมรณภาพองค์เดียวคนอื่นทุกคนปลอดภัย หลังจากนั้นไม่กี่วันได้มีการทำศพท่าน ปรากฏว่าอัฐิของท่านที่ยังไม่ทันเย็นสนิทได้กลายเป็นมณีสีสวยงามต่างๆ กัน ที่รู้จักกันดีในบรรดาพุทธศาสนิกชนทั้งหลายว่า นั่นคือพระธาตุนั่นคือเครื่องหมายแสดงความไกลกิเลสสิ้นเชิงแล้ว พระอาจารย์องค์นี้ท่านไม่เพียงแสดงให้เห็นอำนาจของกรรม ที่ผู้ใดได้ทำแล้วจักต้องได้รับผล แม้จะปฏิบัติธรรมสูงสุดก็ยังหนีไม่พ้น ท่านยังแสดงให้เห็นใจด้วยว่า ทุกชีวิตผ่านภพชาติในอดีตมาแล้ว จะต้องผ่านมามากมายด้วยกันทั้งนั้น

เป็นที่เห็นกันอยู่ ว่าทุกคนมีชีวิตที่มีได้ราบรื่นเสมอไป ไม่มีสุขตลอดชีวิต ไม่มีทุกข์ตลอดชีวิต ไม่พบแต่สิ่งดีงามตลอดชีวิต ไม่พบแต่สิ่งชั่วร้ายตลอดชีวิต แต่ละคนพบอะไรๆ ทั้งดีทั้งร้ายหนักบ้างเบาบ้าง โดยที่บางทีก็ไม่เป็นที่เข้าใจ

ว่าทำไมจึงต้องเป็นเช่นนั้น เช่น บางคนเกิดในครอบครัวที่ต่ำต้อย ลำบากยากจน พอเกิดได้ไม่นาน เงินทองจำนวนมากก็เกิดขึ้นในครอบครัว เป็นลาภลอยของมารดาบิดาบ้าง เป็นความได้ช่อง ได้โอกาสทำธุรกิจการงานบ้าง ใครๆ ก็จะต้องพูดกันว่าลูกที่เกิดใหม่นั้นเป็นผู้มีบุญ ทำให้มารดาบิดามั่งมีศรีสุข ถ้าไม่คิดให้ดี ก็เหมือนจะเป็นการพูดไปเรื่อยๆ ไม่มีมูลความจริง และทั้งผู้พูดผู้ฟังก็มักจะไม่ใส่ใจพิจารณาให้ได้ความรู้สึกลึกซึ้งจริงจัง แต่ถ้าพิจารณากันให้จริง ด้วยคำนึงถึงเรื่องกรรม และการให้ผลของกรรมก็น่าจะเชื่อได้ว่าเด็กที่เกิดใหม่นั้นเป็นผู้มีบุญมาเกิด ผู้มีบุญคือผู้ที่ทำบุญทำกุศล ทำคุณงามความดีไว้มากในอดีตชาติ อันความเกิดขึ้นของผู้มีบุญนั้น ย่อมเกิดขึ้นพร้อมกับมีบุญห้อมล้อมรักษา แม้ชนกกรรมนำให้เกิดจะนำไปเกิดลำบาก แต่เมื่อบุญที่ทำไว้มากกว่า กรรมไม่ดีที่นำไปลำบากก็จะต้องถูกตัดรอนด้วยอำนาจของกุศลกรรม คือ บุญอันยิ่งใหญ่กว่าคือเกิดมามารดาบิดายากจน มีอแห่งบุญก็ต้องเอื้อมมาโอบอุ้มให้พ้นจากความลำบากยากจน ให้มั่งมีศรีสุขควรแก่บุญที่ได้ทำไว้

ผู้ที่เกิดในที่ลำบากยากจน แต่เมื่อมีบุญเก่าได้กระทำไว้มากมายเพียงพอ มีอแห่งบุญก็จะเอื้อมมาโอบอุ้มให้พ้น

ความยากลำบากได้อย่างรวดเร็ว พ้นจากความยากจน
ดั่งปาฏิหาริย์ มีตัวอย่างให้เห็นอยู่ เด็กบางคนทำบุญ
ทำกุศลไว้ดี แต่ชนกกรรมทำให้เกิดกับมารดาบิดาที่ยาก
แค้นแสนสาหัส พอเกิดมารดาบิดาก็หาทางช่วยให้ลูกพ้น
ความเดือดร้อน นำไปวางไว้หน้าบ้านผู้มั่งมีศรีสุข ที่รู้กันว่า
เป็นผู้มีเมตตา แล้วเด็กนั้นก็ได้เป็นสุขอยู่ในความ
โอบอุ้มของมือแห่งบุญ ควรแก่บุญที่เขาได้กระทำไว้

แต่เด็กบางคนเกิดในที่ต่ำต้อยยากไร้ และเป็นผู้ที่มี
ทำบุญทำกุศลมาในอดีตชาติเพียงพอ ย่อมไม่มีมือแห่งบุญ
มาโอบอุ้มเขาให้พ้นความลำบากยากจน แม้เมื่อมารดาบิดา
จะพยายามเสี่ยงนำเขาไปวางไว้ในที่ที่หวังว่าจะมีผู้ดีมีเงิน
มานำไปอุปการะเลี้ยงดู ความไม่มีบุญทำไว้ก่อนทำให้
ไม่เป็นไปดังความปรารถนาของผู้เป็นมารดาบิดา เขาอาจ
จะถูกทิ้งอยู่ตรงที่ที่ถูกนำไปวาง และสิ้นชีวิตไป ณ ที่นั้น
อย่างโดดเดี่ยวเดียวดาย อาจจะทรมาณด้วยความหนาว
ความร้อนความหิว โดยหาผู้ช่วยเหลือไม่ได้ และผู้เป็น
มารดาบิดาอาจถูกจับได้รับโทษทางอาญา นั่นก็เป็นเรื่องอำนาจ
อันยิ่งใหญ่ของกรรมอย่างแท้จริง

อดีตชาติของทุกคนมีมากมายนัก จึงได้ทำกรรม
กันไว้มากมายนัก กุศลกรรมบ้างอกุศลกรรมบ้าง ชีวิตใน

ปัจจุบันจึงมีดีบ้างไม่ดีบ้าง สุขบ้างทุกข์บ้าง คนมั่งมีเป็น
มหาเศรษฐีก็ด้วยอำนาจของกุศลกรรมคือการบริจาค
ช่วยเหลือเจือจุนผู้อื่นที่ได้กระทำไว้ในอดีตชาติ เมื่อ
อกุศลกรรมคือการคดโกงเบียดเบียนทรัพย์สินให้ผู้อื่นต้อง
เดือดร้อนที่ได้กระทำไว้ในอดีตชาติตามมาส่งผล และเมื่อ
เป็นผลที่แรงกว่ามีกำลังกว่ากุศลกรรมที่กำลังเสวยผลอยู่
อกุศลกรรมก็จะตัดรอนกุศลกรรมส่งผลไม่ดีของอกุศลกรรม
ให้เกิดแทน ความมั่งมีก็จะกลับเป็นความไม่มี เงินทองของ
มีค่าก็จะสูญหายหมดไป อกุศลกรรมแรงมากก็จะสามารถ
ทำให้มหาเศรษฐีสิ้นเนื้อประดาตัวได้ กำลังเป็นสุขก็จะ
กลับเป็นทุกข์เดือดร้อน อำนาจของกรรมเป็นเช่นนี้จริง
ผู้มีปัญญาจึงกลัวกรรมยิ่งกว่ากลัวอะไรอื่น กลัวเพราะรู้ว่า
เมื่อทำกรรมไม่ดีไว้แล้วต้องได้รับผลไม่ดี และเมื่อถึงเวลา
ที่กรรมส่งผลไม่ดีมาถึงตัวแล้ว แม้ตั้งแต่เกิดมาในชาตินี้
จะไม่เคยทำกรรมไม่ดีเช่นนั้น ก็จะต้องได้รับผลไม่ดี
ที่อาจทำให้พิศวงสงสัย จนถึงมากคนมีจลาจลจิตความเห็นผิด
คือเห็นไปว่าทำดีไม่ได้ดี ซึ่งความจริงไม่ใช่เช่นนั้น ทำดีต้อง
ได้รับผลดีเสมอ ทำไม่ดีจึงจะได้รับผลไม่ดี

เพียงในชาติปัจจุบันนี้เท่านั้น มีอายุกันเพียงอย่างมาก
ร้อยปีเท่านั้น ทุกคนทุกสัตว์ต่างก็ทำอะไรๆ ที่เป็นกรรมแล้ว

มากมายนับไม่ถ้วน เป็นกรรมดีคือกุศลกรรมบ้าง เป็นกรรมชั่วคืออกุศลกรรมบ้าง มากมายจริงๆ เพียงทำในชาติเดียวก็มากมายจริงๆ แล้วเมื่อได้ทำมานับภพนับชาติไม่ถ้วนจะมากมายเพียงไหน ขณะที่มาเป็นอยู่ในภพนี้ชาตินี้ ได้ละภพชาติในอดีตที่ทำกรรมไว้เบื้องหลังมากนักหนา กรรมดีกรรมชั่วอาจไม่เสมอกัน บางคนกรรมดีอาจมากกว่า บางคนกรรมชั่วอาจมากกว่า บางคนทำกรรมดีที่ไม่สำคัญ ไม่ยิ่งใหญ่ แต่ทำกรรมไม่ดีที่สำคัญหนักหนักหนา เช่นนี้ย่อมได้เสวยผลตามเหตุ คือ ในภพชาตินี้ย่อมประสบส่วนดีน้อยกว่าส่วนไม่ดี ส่วนผู้ที่ทำกรรมดีมาก ทำกรรมไม่ดีน้อย เช่นนี้ย่อมได้เสวยผลตามเหตุ คือ ในภพชาตินี้ย่อมประสบส่วนดีมากกว่าส่วนไม่ดี ดังมีตัวอย่างให้พบเห็นอยู่ทั่วไปในทุกวันนี้

เมื่อกรรมดีจะส่งผลก็ไม่มีอะไรหรือผู้ใดจะกีดกันยับยั้งได้ กรรมไม่ดีที่แรงกว่าเท่านั้นที่จะกีดกันขัดขวางได้ ไม่ให้กรรมดีอาจส่งผล แต่ถ้ากรรมดีแรงกว่ากรรมไม่ดี กรรมดีก็ต้องส่งผลจนได้ กรรมไม่ดีหาอาจขัดขวางได้ไม่อะไร ก็หาอาจขัดขวางได้ไม่

เมื่อกรรมไม่ดีจะส่งผลก็ไม่มีอะไรหรือผู้ใดจะกีดกันยับยั้งได้ กรรมดีที่แรงกว่าเท่านั้นที่จะกีดกันขัดขวางได้ ไม่ให้กรรมไม่ดีอาจส่งผล แต่ถ้ากรรมไม่ดีแรงกว่ากรรมดี

กรรมไม่ดีก็ต้องส่งผลจนได้ กรรมดีหาอาจขัดขวางได้ไม่อะไร ก็หาอาจขัดขวางได้ไม่

ชีวิตนี้น้อยนัก คือชีวิตในภพภูมินี้ในชาตินี้น้อยกว่าชีวิตที่ผ่านมาแล้วในอดีตชาติมากมายอย่างไม่อาจประมาณ ได้ถูกถ้วน ผู้มีปัญญาเมื่อมานึกถึงความจริงนี้ย่อมไม่ประมาท ย่อมเห็นภัยที่จะตามมา เป็นภัยที่จักเกิดแต่กรรมทั้งหลาย ที่ได้ประกอบกระทำไว้ด้วยตนเองในอดีตชาติที่มากมาย พันประมาณ ผู้มีปัญญาย่อมพยายามหนีให้พ้น หนีให้กรรมไม่ดีตามไม่ทัน หรือไม่ก็พยายามสร้างกำลังที่จะเอาชนะ ความแรงของกรรมไม่ดีให้ได้ เพื่อไม่ต้องรับผลของกรรมไม่ดีที่อาจร้ายแรงทำความชอกช้ำให้แก่ชีวิตได้เป็นอันมาก

ผู้ที่มุ่งแต่จะได้ในชาตินี้ โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้องชอบธรรม เป็นการทำกรรมไม่ดีเป็นส่วนใหญ่ เท่ากับให้โอกาสกรรมไม่ดีในอดีตชาติที่ได้สั่งสมไว้ ให้ตามมาส่งผลทันในชาตินี้ง่ายเข้าและส่งผลได้แรงเต็มทั้งง่ายเข้าโดยไม่มีกรรมดีเพียงพอจะช่วยเหลือยับยั้งหรือผ่อนคลายให้เบาลง ผู้ที่ได้รับอะไรๆ ร้ายแรงต่างๆ เช่น เสียดิบ บ้าคลั่งอย่างไม่ทันที่จะรู้ตัว ประสบอุบัติเหตุร้ายแรง ถึงเสียชีวิตหรือไม่ก็เสียหมดทั้งครอบครัว หรือประสบความหายนะถึงสิ้นเนื้อประดาตัว ต้องเศร้าโศกเสียใจจน

ขาดสติสัมปชัญญะเป็นต้น ผลของกรรมไม่ดีเช่นนี้แม้จะติดตามทุกคนผู้ทำเหตุแห่งกรรมไม่ดีนั้นอยู่ แต่ก็อาจไม่สามารถตามทันแม้ผู้นั้นจะพยายามวิ้งหน้อยู่เต็มสติปัญญาความสามารถ

พลังสำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยให้สามารถหนีพ้นมือแห่งกรรมไม่ดีที่ติดตามตะครุบอยู่ได้ และเป็นพลังที่จะสามารถทำให้เกิดขึ้นได้ไม่ยาก คือการนึกถึงพระพุทธเจ้า นึกถึงพุทโธ นึกไว้ให้คุ้นเคยเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับใจ สิ่งใดที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ก็หมายถึงความจะไม่อาจแยกจากกันได้เลยไม่ว่าเวลาใดก็ตาม จะสุขจะทุกข์ จะเป็นจะตาย ใจก็จะมีพุทโธ พุทโธ จะมีอยู่ในใจ

กรรมดีก็ตาม กรรมไม่ดีก็ตาม เมื่อจะส่งผลจะต้องมีสื่อมีเครื่องมือ มีมือเป็นเครื่องนำให้ถึงผู้จะต้องรับผลแห่งกรรมนั้น ทั้งกรรมดีและกรรมไม่ดี เช่น คนเมาสุรา ขับรถพุ่งเข้าชนผู้จะต้องรับผลแห่งกรรมก็จะถูกรถนั้นชนถึงตายหรือถึงพิการ หรือบาดเจ็บสาหัส ต้องเสียเงินทองรักษาพยาบาลมากมาย คนเมาสุราที่ขับรถพุ่งเข้าชนคือเครื่องมือแห่งกรรม ซึ่งมีสุราเป็นเครื่องบังคับให้พุ่งตรงจุดหมายได้ คือให้กรรมส่งผลได้สำเร็จ หรือที่เรียกว่าให้กรรมตามทันได้ แต่แม้ผู้ที่กรรมนั้นตามอยู่เป็นผู้กำลัง

วิ้งหนีกรรมไม่ดีอยู่เต็มกำลัง ด้วยการทำความดีต่างๆ มีการท่องพุทโธให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกับใจเป็นต้น พุทโธอันเป็นยอดของความดีก็จะเปรียบได้ดังพลังจิตอันแรงกล้าของนักสะกดจิต ที่จะสะกดผู้ขับรถซึ่งกำลังมึนเมาด้วยฤทธิ์สุราให้หยุดรถเสียทันทีก่อนจะทันพุ่งเข้าชนเป้าหมายที่กรรมตามอยู่ ความสวัสดิ์ย่อมมีแก่ผู้ที่กรรมตามติดอยู่นั้นอย่างเป็นที่น่าอัศจรรย์นัก

อันกรรมไม่ดีนั้นมีคู่ที่มักจะใช้ด้วยกัน มีความหมายไปในทางไม่ดี คือ เจ้ากรรมนายเวร ผู้มีสัมมาทิฐีย่อมไม่ปฏิเสธความเชื่อที่มีอยู่ ว่าเจ้ากรรมนายเวรนั้นมี ไม่ใช่ไม่มี เจ้ากรรมนายเวร คือผู้ที่ถูกทำร้ายก่อนและผูกอาฆาตจองเวร แม้ไม่อาฆาตจองเวรก็ไม่เป็นเจ้ากรรมนายเวร คือไม่เป็นผู้คิดร้าย ไม่ติดตามทำร้ายให้เป็นการตอบสนอง หรือที่เรียกกันว่าแก้แค้น

ผู้มีสัมมาทิฐิความเห็นชอบ ประกอบด้วยสัมมาปัญญา แม้จะไม่เห็นหน้าตาของเจ้ากรรมนายเวร แต่ย่อมไม่ประมาทไม่ว่าเป็นสิ่งที่ไม่มี และย่อมไม่เห็นเป็นความเหลวไหลไม่มีเหตุผล ที่ท่านสอนให้ทำบุญอุทิศท่านผู้เป็นเจ้ากรรมนายเวร เช่นเดียวกับท่านผู้เป็นมารดาบิดาบุพการีผู้มีพระคุณทั้งปวง อะไรที่ไม่มีทางเสียหายมีแต่เป็นทางได้หรือเสมอตัว

ผู้มีปัญญาย่อมทำยอมไม่ปฏิเสธ

เหตุที่ต่างก็มีภพชาติมานับไม่ถ้วนในอดีต ต่างก็ทำกรรม ทั้งดีและไม่ดีไว้นับไม่ถ้วนเช่นกันในภพชาติทั้งหลายนั้น เจ้ากรรมนายเวรที่ได้ไปกำเริบเบียดเบียนทำร้ายไว้ก็ย่อมมี ไม่น้อยเช่นกัน ทำนองเดียวกับผู้เป็นมารดาบิดาบุพการีผู้มี พระคุณ ก็ต้องมีมากมายเช่นกัน ชาตินี้แม้จะไม่อาจล่วงรู้ได้ว่าเป็นใครต่อใครบ้าง แต่ก็พึงยอมรับว่ามีอยู่ทั้งในภพภูมิที่พ้น ความรู้เห็นของผู้ไม่มีความสามารถและทั้งในภพภูมิเดียวกับ เราทั้งหลายนี้ด้วยทั้งเจ้ากรรมนายเวร และทั้งผู้มีพระคุณ เมื่อจะขอโทษท่านผู้เป็นเจ้ากรรมนายเวร ก็พึงทำเช่นเดียวกับ เมื่อจะตอบแทนพระคุณท่านผู้มีพระคุณ คือทำบุญทำกุศล ด้วยตั้งใจจริงที่จะอุทิศให้ แล้วตั้งใจจริงบอกกล่าวให้รับรู้ ให้ยอมรับความมีเจตนาจริงใจที่จะขอโทษและตอบแทน การบอกกล่าวด้วยใจจริงเช่นนี้ต่อผู้ไม่มีตัวตนปรากฏให้เห็น เช่นนี้ ไม่ใช่ความหลง ไม่ใช่ความไร้เหตุผล แต่เป็นความ ปฏิบัติที่ถูกต้องและจะได้ผล อาจพาพ้นมือแห่งกรรมไม่ดี ที่ตามอยู่ได้

การทำบุญทำกุศล แม้จะไม่ปรารถนาให้เกิดผล แก่ตนเองโดยตรง ผลก็ย่อมเกิดเป็นธรรมดาแน่นอนอยู่แล้ว ดังนั้น ในการทำบุญทำกุศลทุกครั้งจึงพึงทำให้กว้าง

เอื้ออาทรไปถึงผู้อื่นทั้งนั้นที่แม้จะอยู่ต่างภพภูมิกัน ตั้งใจ อุทิศให้อย่างจริงใจ ให้ด้วยสำนึกในความผิดพลาดกำเริบ ที่ตนอาจได้กระทำแล้วต่อใครๆ ทั้งนั้น ให้ด้วยสำนึกใน พระคุณที่ได้รับจากท่านผู้มีพระคุณทั้งหลาย ทั้งโดยตรง และโดยอ้อม ค่อยๆ คิด ค่อยๆ บอกกล่าว แสดงความจริงใจ ให้อ่อนโยนและไพเราะด้วยถ้อยคำ จะเกิดผลยิ่งกว่า ใช้ถ้อยคำและจิตใจที่ไม่ไพเราะจริงใจ ไม่ใช่มนุษย์เท่านั้น ที่ชอบความอ่อนโยนความไพเราะจากใจจริง ผู้ต่างภพภูมิ ทั้งหลายก็มีได้แตกต่างกันออกไป ใจหรือจิตของมนุษย์ก็เป็นใจหรือจิตดวงเดียวกัน เมื่อมนุษย์ละชาตินี้ไปสู่ชาติอื่น ภพภูมิอื่นแล้วพึงระลึกถึงความจริงนี้

การส่งผลของกรรมดีและกรรมไม่ดีนั้นข้ามภพข้าม ชาติได้ กรรมในอดีตชาติส่งผลมาทันในปัจจุบันชาติก็มี ไปส่งถึงในอนาคตชาติก็มี แล้วแต่ว่าผู้ทำกรรมจะสามารถ หนีได้ไกลเท่าไรหรือหนีได้นานเท่าไร นั่นก็คือแล้วแต่ว่า ในปัจจุบันชาติผู้ทำกรรมแล้วในอดีตจะสามารถในการทำ จิตใจทำบุญทำกุศลทำความดีได้มากเพียงไหน เป็นกรรม ที่ใหญ่ยิ่งหนักหนากว่ากรรมไม่ดีหรือไม่ การให้ผลกรรม ก็เช่นเดียวกับการตกจากที่สูงของวัตถุ สิ่งใดหนักกว่า เมื่อตกลงจากที่เดียวกันในเวลาใกล้เคียงกัน สิ่งนั้นย่อม

ถึงขั้นก่อน เปรียบดั่งกรรมสองอย่าง คือกรรมดีและกรรมไม่ดี กระทำในเวลาใกล้เคียงกัน กรรมที่หนักกว่า ไม่ว่าจะ เป็นกรรมดีหรือกรรมไม่ดีก็ตาม ย่อมส่งผลก่อน กรรมที่เบากว่าย่อมส่งผลทีหลัง และย่อมส่งผลทั้งสองแน่นอน ไม่เร็วก็ช้า ไม่ชาตินี้ก็ชาติหน้า ไม่ชาติหน้าก็ชาติต่อไป ต่อไป ต่อไป อาจจะมีอีกหลายภพชาติก็ได้ เพราะกรรมไม่ใช่สิ่งที่จะลบเลือนได้ด้วยกาลเวลา นานเพียงไรกรรมก็ยังให้ผลอยู่เสมอ กรรมจึงมีอำนาจเหนืออำนาจทั้งปวง

ท่านพระอาจารย์สำคัญองค์หนึ่งท่านปรารธนาพุทธ- ภูมิคือปรารธนาเป็นพระพุทธเจ้า ครั้นมาระลึกชาติได้ว่า เคยเกิดเป็นไก่หลายร้อยหลายพันชาติก่อนที่จะได้มาเกิด เป็นมนุษย์ในชาตินี้ ท่านก็เปลี่ยนความปรารธนาที่จะเป็นพระ พุทธมาเป็นพระผู้ไกลกิเลสไม่ต้องเวียนว่ายตายเกิดต่อไป เพราะท่านสลัดสังเวชชีวิตที่ผ่านมาแล้วมากมายและหวาด เกรงชีวิตที่จะต้องพบอีกต่อไปนับภพนับชาติไม่ถ้วนกว่าจะถึง จุดปรารธนาคือพุทธภูมิ ซึ่งมีใช้ว่าจะไปถึงกันได้โดยง่าย โดยเร็ว จะต้องใช้เวลานานแสนนานในอีกหลายร้อย หลายพันภพภูมิ โดยไม่อาจรู้ได้ว่ากรรมจะนำไปเป็น อะไรลำบากยากเข็ญอย่างไร ซึ่งสำหรับท่านผู้ได้รู้แจ้ง ในอดีตชาติของท่านแล้วก็เกิดความกลัวยิ่งนัก เบื่อหน่าย

ความต้องเวียนว่ายในวัฏสงสารยิ่งนัก ด้วยความพากเพียร พยายามสุดสติปัญญาความสามารถที่จะตัดภพชาติอนาคต ให้หมดสิ้นไปโดยเร็ว ในที่สุดก็เชื่อมั่นว่าท่านพระอาจารย์ สำคัญองค์นั้นท่านก็สำเร็จประสงค์ถึงความพ้นทุกข์อย่าง ลื่นเชิงได้ในภพภูมิปัจจุบัน

ครูอาจารย์ท่านสำคัญๆ ท่านรับรอง และพระพุทธเจ้า ก็ทรงรับรองว่าชาติในอนาคตมีอยู่สำหรับผู้ยังไม่สามารถ ทำกิเลสให้หมดสิ้นได้ และการทำกิเลสให้หมดสิ้นนั้นคน เป็นจำนวนมากทำไม่ได้ในเวลาอันสั้น ทั้งยังมีคนเป็น จำนวนมากไม่สนใจจะทำให้กิเลสหมดสิ้น ยังเกะเหลาะกั้ว อยู่กับกิเลสอย่างหลงผิด ดังนั้นภพชาติสำหรับคนเหล่านี้ ยังมีอยู่มากมายนักหนา ใช้เวลานานแสนนานนับภพนับชาติ หาได้ไม่ โอกาสที่กรรมจะตามไปถึงจึงมีมากมายนัก ไม่วันใดก็วันหนึ่ง ไม่ชาติใดก็ชาติหนึ่ง และอย่าคิดผิดว่า เมื่อถึงวันนั้นเวลานั้น ก็จะจำไม่ได้แล้วว่าเราเป็นเรา อะไร จะเกิดขึ้นก็ไม่เดือดร้อน ความคิดเช่นนี้อาจจะเกิดแก่เราแล้ว ในอดีตชาติ และมาในปัจจุบันเมื่อต้องพบกับความเดือดร้อน เราก็ตีเดือดร้อน มิใช่ที่เราไม่เดือดร้อน ทั้งที่มีใช้ว่าเรา จะจำได้ว่าเราเป็นเราไม่ว่าจะเกิดเป็นใครเป็นอะไรเมื่อใด ภพชาติไหนก็ตาม เมื่อเป็นทุกข์ก็ต้องเป็นทุกข์ เมื่อเป็น

สุขก็ต้องเป็นสุข จึงไม่ควรประมาทอย่างยิ่ง ควรพยายามทำทุกอย่างเพื่อไม่ให้ในอนาคตต้องเป็นทุกข์ หรือเพื่อไม่ให้กรรมไม่ดีที่ทำไว้ตามทัน ไม่ว่าจะเมื่อใดก็ตาม

ชีวิตนี้แก่น้อยนัก แต่ก็มีความสำคัญนัก สำคัญยิ่งกว่าชีวิตในอดีตและชีวิตในอนาคต ที่ว่าชีวิตนี้คือชีวิตในชาติปัจจุบันนี้สำคัญ ก็เพราะในชีวิตนี้ เราสามารถหนีกรรมไม่ดีที่ทำไว้ในอดีตได้ และสามารถเตรียมสร้างชีวิตในอนาคตให้ดีเลิศเพียงใดก็ได้ หรือตกต่ำเพียงใดก็ได้ ชีวิตในอดีตล่วงเลยแล้ว ทำอะไรอีกไม่ได้ต่อไปแล้ว ชีวิตในอนาคตก็ยังไม่ถึง ยังทำอะไรไม่ได้ เช่นนี้จึงกล่าวได้ว่าชีวิตนี้สำคัญนัก พึงใช้ชีวิตนี้ให้เป็นประโยชน์ให้สมกับความสำคัญของชีวิตนี้

ชีวิตนี้น้อยนักแต่มีความสำคัญนักด้วยเหมือนกัน ถ้าชีวิตนี้ไม่ระวังหนีกรรมไม่ดีในอดีต ชีวิตนี้ก็จะรับผลกรรมไม่ดี ถ้าระวังหนีก็จะพ้นได้ กรรมไม่ดีจะตามทันหรือไม่ขึ้นอยู่กับชีวิตนี้ ยิ่งกว่านั้นถ้ากรรมตามทันในชีวิตนี้ ก็จะตามต่อไปได้อีกในชีวิตอนาคต กรรมไม่ดีที่ทำไว้ในอดีตมากมาย อาจจะทำตามไม่ทันตลอดไปได้ถ้าทำชาตินี้ให้ดีที่สุด

ดูภาพผู้คนในบางประเทศที่อดอยากแสนสาหัส หน้าตาแทบจะไม่ใช่คน เหมือนโครงกระดูกเดินได้ เด็กเล็กๆ นำสงสาร ไม่มีเนื้อ มีแต่หนังหุ้มกระดูก ผู้ใดเห็นผู้นั้น

ก็สลดใจอย่างยิ่ง สงสารอย่างยิ่ง เมื่อเกิดความรู้สึกเช่นนั้น ก็พึงนึกถึงตนเอง ใครเล่าจะรับรองได้ว่า เมื่อตายไปจากภพชาตินี้แล้ว เราจะไม่ไปเกิดในประเทศเช่นนั้น จะไม่ไปมีสภาพเช่นโครงกระดูกเดินได้ด้วยความอดอยากยากแค้นเช่นนั้น

ใครเล่าจะรับรองได้ว่าในอดีตชาติเราไม่ได้เป็นคนคับแคบ ไม่เคยทำบุญให้ข้าวปลาอาหารแก่ใครเลย มารดาบิดาผู้แก่ชราก็หาได้สนใจให้ข้าวให้น้ำให้มีความสุข อิ่มหน้าสำราญไม่ ยิ่งเป็นสัตว์หมาแมวด้วยแล้ว ไม่เคยเมตตาปรานีให้ข้าวสักเม็ดให้น้ำสักหยด เมื่อไม่รู้ตัวว่าเคยเป็นเช่นนี้มาก่อนในอดีตชาติ ก็ไม่อาจรู้ได้ว่าในอนาคตจะต้องไปมีสภาพอดอยากจนเป็นโครงกระดูกเดินได้หรือไม่ความเป็นไปได้มีอยู่สำหรับทุกคน เพราะทุกคนได้ทำกรรมไว้เป็นอันมากต่างๆ กัน อันอาจจะเป็นเหตุให้ต้องอดอยากยากแค้นแสนสาหัสตั้งแต่เริ่มลืมตาเห็นโลก ไปเกิดในประเทศที่เรียกกันว่าเป็นนรกในโลก

อย่าประมาทอย่ามั่นใจว่าอนาคตสำหรับเราจะไม่เป็นเช่นนั้น กรรมเช่นนั้นอาจจะวิ่งไล่เรามา โดยที่เราไม่รู้ไม่เห็น แม้ไม่ประมาทต้องระวังให้สุดกำลังความสามารถ ชีวิตนี้เท่านั้นที่เราจะพบทางหนีได้ และชีวิตนี้ก็สั้นนัก มีผู้ตั้งวันประกันพรุ่งไม่ได้ พ้นจากชาตินี้ไปแล้วจะไม่มีโอกาสดี

ให้วังหน้ากรรมได้อีกเลย

เมื่อชีวิตนี้น้อยนัก ผู้มีปัญญามีสัมมาทิฐิก็คิดไปทางหนึ่ง ผู้เบาปัญญาไม่มีจักษุทิฐิก็คิดไปทางหนึ่ง พวกผู้มีปัญญามีสัมมาทิฐิคือความเห็นชอบก็จะคิดได้ว่าชีวิตนี้สั้น อีกไม่เท่าไรก็ต้องตาย ตายแล้วก็เอาอะไรไปด้วยไม่ได้ เอาไปได้อีกแต่บุญบาป หรือความดีความชั่วเท่านั้น พวกผู้มีปัญญาคิดเช่นนี้ จึงเร่งทำความดี ส่วนพวกผู้เบาปัญญาไม่มีจักษุทิฐิคือความเห็นผิดก็จะคิดว่าชีวิตนี้สั้นอีกไม่เท่าไรก็ต้องตาย มีวิธีใดจะให้ได้อะไรมาซึ่งทรัพย์สินเงินทองก็ต้องรีบหา ไม่มัวคำนึงว่าจะผิดหรือถูก ถูกผิดก็ช่าง ให้ได้ก็พอใจ พวกผู้เบาปัญญาคิดเช่นนี้ จึงทำบาปทำความไม่ดีได้เสมอ ชีวิตนี้สำหรับบุคคลสองประเภทดังกล่าว มีคุณมีโทษแก่สองฝ่ายแตกต่างกัน เป็นไปตามทิฐิคือความเห็นดังกล่าว

อย่าเป็นผู้มีมิชฌาทิฐิที่โหดเขลาเบาปัญญาเลย เพราะจะทำชีวิตนี้ให้สูญเปล่า ไม่อาจหนีพ้นมือที่นำสะพรั่งกล้วยแห่งกรรมไม่ดี ไม่อาจได้เข้าไปอยู่ในความโอบอุ้มทะนุถนอมของมือที่อบอุ่นแห่งบุญคือกรรมดี โอกาสอันดีที่มีอยู่น้อยนักเพียงชั่วชีวิตอันน้อยนักนี้ก็จะผ่านไปอย่างไม่อาจเรียกกลับคืนได้ กรรมไม่ดีที่ทำไว้แน่ก็จะแห่ห้อมเข้าประชิดแล้ว อะไรจะเกิดขึ้นบ้างในชีวิตนี้ ชีวิตของผู้ที่ไม่รู้จักวังหน้ากรรม

มาเป็นผู้มีปัญญามีสัมมาทิฐิเกิด ชีวิตน้อยอันนี้จะได้ไม่สูญเปล่า จะได้สามารถใช้ชีวิตนี้ให้เป็นประโยชน์ยิ่งใหญ่ได้ คือหนีไกลจากกรรมไม่ดีได้ กรรมไม่ดีที่กำลังติดตามเราทุกคนอยู่นั้นมีมากมายนัก ทั้งที่หนักและที่เบา ทั้งที่จะทรมาณชีวิตเราไม่หนักนักหนา ทั้งที่จะทรมาณเราจนแทบว่าจะรับไม่ไหว ทั้งที่เราอาจจะรับไม่ไหวจริงๆ ด้วย

คิดดี พูดดี ทำดี เพียงทำสามประการนี้ให้สม่ำเสมอตามที่พระพุทธองค์ทรงสอน ก็จะสามารถหนีมือแห่งกรรมไม่ดีได้ มือแห่งกรรมไม่ดีจะไม่สามารถตะครุบไว้ในอำนาจได้บาปกรรมใดๆ แม้ได้กระทำไว้ตั้งแต่อดีตชาติ จะไม่อาจสนองได้ง่ายๆ ในภพชาตินี้ อย่างมากก็จะเพียงไล่ตามตะครุบอยู่อย่างหมาขมมันจะทำให้ได้สำเร็จเท่านั้น ถ้าคิดดี พูดดี ทำดีเสมอ

ทุกวันนี้มีตัวอย่างผู้ที่ถูกมือแห่งกรรมตามทันจับได้มากมาย คนสวยคนงามถูกมือของกรรมร้ายทำให้กลายเป็นคนสิ้นสวยสิ้นงาม ทนความรู้สึกของตนเห็นรูปลักษณะของตนด้วยความเจ็บปวดแสนสาหัส คนบางคนแขนขาบริบูรณ์ถูกมือของกรรมร้าย ทำให้กลายเป็นคนเหลือขาครึ่งเดียวบ้าง ข้างเดียวบ้าง คนบางคนมีลูกรักดังดวงใจ ลูกออกจากบ้านไป ก็ไม่ได้กลับบ้านอีกเลยมือของกรรม

ร้ายปลิดชีวิตของเขาแล้วอย่างโหดเหี้ยมอำมหิตกลายเป็นศพคอขาดก็มี ไล่ทะเล็กก็มี คนบางคนนอนหลับอยู่ในบ้านเรือนตนด้วยความรู้สึกปลอดภัยแท้ๆ แต่ก็กลับมีมือของกรรมร้ายเอื้อมเข้าไปทำหั่นถึงฟูกถึงหมอน เสียเลือดเนื้อและเสียชีวิต นี่คืออำนาจร้ายแรงแห่งกรรม

ดังที่สมเด็จพระพุฒาจารย์โตท่านตัดสินความระหว่างพระสององค์ ว่าองค์ที่ถูกทำร้ายเป็นผู้ที่ทำร้ายก่อน ผู้ไม่เข้าใจเรื่องกรรมและการให้ผลของกรรมก็จะคิดว่าสมเด็จฯ ท่านไม่ยุติธรรมตัดสินเข้าข้างผู้ผิด แต่ผู้เข้าใจเรื่องกรรมและการให้ผลของกรรม ย่อมจะเข้าใจคำตัดสินของสมเด็จฯ ท่านไม่มีผู้ใดจะได้รับสิ่งที่ตนไม่ได้ทำไว้ด้วยตนเอง ทำไว้ในอดีตมารับผลในปัจจุบันได้ ทำในปัจจุบันก็จะได้รับผลในอนาคตเช่นกัน และอนาคตนั้นไม่หมายถึงต้องข้ามภพชาติเสมอไป อนาคตในภพชาตินี้ก็ได้ ดังนั้น แม้เชื่อในเรื่องของกรรมและการให้ผลของกรรมหรือไม่เชื่อก็ตาม ก็ไม่ควรเสี่ยงรับผลร้ายที่จะเกิดแต่การทำความไม่ดี ความไม่ดีหนักหนาเพียงไร ยิ่งให้ผลร้ายแรงเพียงนั้น ยิ่งไม่ควรเสี่ยงอย่างยิ่งที่จะทำความไม่ดีหนักหนานั้น

อำนาจของกรรมชั่วร้ายนั้นสามารถทำให้ธรณีแยก ออกสูบผู้ทำกรรมนั้นได้ พระเทวทัตเป็นตัวอย่างี่แสดง

ความน่ากลัวที่สุดของกรรม ท่านคิดทำลายพระพุทธเจ้า แม้เพียงทำได้เล็กน้อยนัก คือเพียงทำให้พระพุทธบาท ห้อยพระโลหิต และสำนึกผิดได้ในที่สุด พร้อมจะขอประทานโทษ แต่ก็หนีมือแห่งกรรมร้ายแรงที่ทำไว้ไม่พ้น หนีไม่ทันพระเทวทัตถูกธรณีสูบทันทีที่ที่เท้าสัมผัสพื้นธรณีขณะกำลังจะได้เข้าไปเห็นพระพักตร์สมเด็จพระบรมศาสดาจึงไม่ทันได้กราบพระพุทธบาทขอประทานโทษทั้งปวง น่าจะคิดถึง ความทรमानทั้งกายและใจของพระเทวทัตเมื่อเสวยผลกรรมนั้น น่าจะคิดให้จริงจังเพื่อให้เกิดความกลัวกรรมที่มีอำนาจยิ่งใหญ่

การทำลายพระพุทธเจ้ากับการทำลายพระพุทธศาสนา ย่อมจะเป็นกรรมหนักเสมอกัน พึงสังวรระวังให้รอบคอบในเรื่องนี้ อย่าคิดอย่างประมาท ว่าพระพุทธศาสนาไม่มีชีวิต ตายไม่มี บาดเจ็บไม่มี จะทำอะไรกับพระพุทธศาสนาจึงไม่น่าจะเป็นบาปเป็นอกุศลกรรม อย่าประมาทในเรื่องนี้ มิฉะนั้นเมื่อต้องได้เสวยผลแห่งการทำลายพระพุทธศาสนาจะทุกข์ทรมาณนัก ใครก็จักช่วยไม่ได้

การทำลายชีวิตสัตว์นั้น บาปหนักเบาต่างกัน ทำลายชีวิตสัตว์ใหญ่บาปมากกว่าทำลายชีวิตสัตว์เล็ก ทำลาย

ชีวิตสัตว์อายุยืนบาปมากกว่าการทำลายชีวิตสัตว์อายุสั้น
ทำลายชีวิตสัตว์ที่มีคุณบาปมากกว่าทำลายชีวิตสัตว์ทั่วไป
เป็นที่เข้าใจกันเช่นนี้ ซึ่งก็มีเหตุผลที่น่าเข้าใจเช่นนั้น ชำวัว
ควายกับฆ่าขง ฆ่ามด บาปน่าจะมาน้อยกว่ากัน ผลกรรม
ที่ผู้ฆ่าได้รับก็จะหนักเบากว่ากันเป็นอันมาก

มีเรื่องจริงที่เกิดขึ้น และผู้ประสบพบเห็นเล่าต่อๆ
กันมาว่าผู้มีอาชีพฆ่าวัวฆ่าควายนั้น เมื่อใกล้จะตาย ต้อง
ทนทุกข์ทรมานดิ้นรนกระเสือกกระสนและส่งเสียงร้อง
เหมือนเสียงวัวเสียงควายที่ถูกเชือดก่อนตาย ส่วนผู้ที่
ตบยุงหรือบีบดไปบ้าง แม้จะเป็นบาปแน่นอนที่ทำลาย
ชีวิตสัตว์ แต่ไม่ปรากฏผลของกรรมนี้ให้เห็นชัด ให้รู้ชัด
เหตุผลก็อยู่ที่จิตสำนึกของผู้กระทำความกรรมสองประเภทนั้น
ผู้ฆ่าวัวฆ่าควาย แม้จะใจร้ายใจดำสักเพียงไร ย่อมเป็นไป
ไม่ได้ที่จะลืมภาพการตายของสัตว์ใหญ่ถึงเพียงนั้นได้ และ
ย่อมเป็นไปไม่ได้ที่จะไม่รู้สึกเลวว่าการฆ่านั้นเป็นบาปใหญ่
ความรู้สึกหลอกหลอนเกี่ยวกับการฆ่าวัวฆ่าควายด้วยมือ
ของตนนั้นแหละ ที่ติดตามมาส่งผลให้ผู้นั้นต้องทรมานทรมาน
และร้องเป็นเสียงวัวเสียงควาย เหมือนที่ตนเองเคยได้ยิน
เคยได้เห็นในการฆ่าแต่ละครั้งเสมอมา

บางคนที่เคยเห็นการตายของผู้มีอาชีพฆ่าสัตว์ใหญ่

มีความรู้สึกว่าผู้ใกล้จะตายนั้นไม่มีชีวิตจิตใจเป็นคนเสียแล้ว
แต่ได้กลายเป็นชีวิตจิตใจของวัวของควายไปจริงๆ เห็นได้
จากกิริยาอาการและลุ่มเสียงที่เขาร้องเหมือนเสียงสัตว์ที่
บาดเจ็บแสนสาหัส ความรู้สึกนี้จะถูกหรือผิดก็ตาม ที่จริง
แน่คือเขากำลังรับผลของกรรมที่ตามทันในช่วงสุดท้ายของ
ชีวิตในภพชาตินี้ และไม่แน่ว่าจะสิ้นสุดเพียงเท่านั้น หรือ
จะติดตามต่อไปในภพชาติข้างหน้า ให้ชีวิตต้องไม่แตกต่าง
กับชีวิตของสัตว์ที่ถูกเขาเบียดเบียนทำร้ายอย่างทารุณ

การทำบาปเล็กน้อยเช่นบีบดตบยุง ไม่ปรากฏผลบาป
ให้เห็นว่าเกิดแก่ผู้ทำ นั่นก็เป็นเพราะผู้ทำไม่ผูกใจว่าได้ทำบาป
ใจนี้สำคัญนัก นำไปผูกไว้กับเรื่องใดสิ่งใดก็จะปรากฏให้เห็น
เป็นผล เช่น พระรูปหนึ่งในสมัยพุทธกาล ท่านทำตะไคร้ น้ำ
ขาดและมรณภาพก่อนจะหาพระปลงอาบัติได้ จิตท่านผูก
อยู่ด้วยความเป็นห่วง จึงได้ไปเกิดเป็นพญานาค ส่วนผู้เปลว
ตบยุงหรือเปลวบีบด แม้ใจไม่ผูกยึดอยู่ว่าได้ทำบาป ก็
จะเป็นเรื่องเล็กน้อย การทำบาปหรือทำความกรรมเล็กน้อยเช่นนี้
จะไม่ส่งผลให้ปรากฏ ถ้าผู้ทำไม่ไปผูกใจเดือดร้อนกังวลอยู่
และถ้าจะไม่ทำเสมอๆ

การทำบาปเสมอๆ แม้ทำกับสัตว์เพียงมดเพียงปลวก
กรรมเล็กก็จะเป็นกรรมใหญ่ได้ พึงรอบคอบในเรื่องนี้เพื่อชีวิต

จะได้สวัสดิ

การฆ่าวัวฆ่าควายก็ยังมีผลให้ผู้ฆ่าดูราวกับเปลี่ยนชีวิตจิตใจจากคนเป็นวัวเป็นควายให้เป็นที่สลดสังเวชแก่ผู้พบเห็นได้ การฆ่าคนจะมีผลเป็นอย่างไร ทำไมผู้ร้ายฆ่าคนจะไม่รู้สึกละเลย แต่ด้วยอำนาจกรรม เมื่อตามมาถึงผู้ใดที่ได้กระทำความผิดนั้นไว้ ก็ย่อมยากที่จะยับยั้งผลแห่งกรรมนั้นได้ ลูกยังลืมน้ำแม่ แม่ยังลืมน้ำลูก ผู้นับถือพระพุทธศาสนาก็ยังลืมน้ำพระว่าเณร พระเณรก็ยังลืมน้ำตัวเองว่าเป็นพระเป็นเณร ฆ่ากันได้ทำร้ายกันได้ ทำผิดศีลผิดธรรมกันได้ได้อย่างไม่น่าเชื่อ อำนาจยิ่งใหญ่ของกรรมที่นำไปเช่นนั้น และยังจะนำต่อไปข้ามภพข้ามชาติ เกิดผลร้ายแก่ผู้ขาดสติขาดปัญญาที่จะพาตัวหนีให้พ้นมือแห่งกรรม ที่ตนได้กระทำไว้แล้วด้วยตนเองอย่างแน่นอน

ผู้ฆ่าคนมีบาปหนักกว่าผู้ฆ่าวัวฆ่าควาย ผู้ทำร้ายพระพุทธเจ้ามีบาปหนักกว่าผู้ฆ่าคน เห็นได้จากพระเทวทัต ที่ถึงถูกธรณีสูบ แต่อย่าประมาท คิดว่าเราปลอดภัยจากการถูกธรณีสูบแน่แล้ว เพราะไม่มีพระพุทธเจ้าให้เราคนใดคนหนึ่ง ซึ่งถึงจะชั่วช้าเพียงไร ทำร้ายพระองค์ได้พระพุทธเจ้าไม่มีพระองค์ปรากฏให้เห็นก็จริง ทำร้ายพระองค์ท่านไม่ได้ก็จริง แต่สิ่งที่เกี่ยวเนื่องแนบแน่นกับ

พระองค์ท่านมีอยู่ ทำลายสิ่งนั้นก็ผิดไปจากทำลายพระองค์ท่านหาได้ไม่ นึกถึงใจตนเอง มีลูกเป็นที่รักเพียงดวงใจเฝ้าทะนุถนอมกลม่อมเกลี้ยงเลี้ยงมาจนเติบโตใหญ่ ถูกผู้ร้ายประหารตัดประหาร ใจของผู้เป็นแม่พ่อก็เหมือนกับตนเองถูกประหารตัดประหารด้วย

พระพุทธศาสนาเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องแนบแน่นเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับพระพุทธเจ้า กว่าที่จะทรงค้นพบและตั้งขึ้นได้ลำบาก ยากเย็นยิ่งกว่าใครสักคนจะมีลูกเป็นที่รักดังดวงใจ ทำร้ายลูกก็เท่ากับทำร้ายผู้เป็นแม่พ่อกับทำลายพระพุทธศาสนาจึงไม่แตกต่างกับทำลายพระพุทธเจ้า แน่แน่นอนไม่มีผู้ใดได้ทำ แต่แน่นอนเพียงการพยายามทำก็บาปหนักยิ่งกว่าบาปฆ่าคนตาย ผลของกรรมนี้อาจจะลึกลับเห็นยากและเห็นช้า จึงทำให้พากันคิดว่าการทำลายพระพุทธศาสนานั้นไม่เป็นบาปไม่เป็นอกุศล

การจงใจทำลายพระพุทธศาสนาที่ไม่สำเร็จผล น่าจะเกิดผลไม่ดีแก่ผู้มุ่งทำร้ายน้อยกว่าผู้ไม่ได้เจตนาทำลาย แต่ประพฤติตน เช่นเจตนาทำลาย บุคคลประเภทหลังนี้โดยเฉพาะที่นับถือพระพุทธศาสนา กล่าวได้ว่าเป็นผู้ทำกรรมไม่ดีต่อพระพุทธศาสนา ซึ่งพระพุทธเจ้าทรงตั้งขึ้นทรงประคับประคองมาโดยมีพุทธบริษัทที่ดีรับมาประคับ

ประกอบต่ออย่างถือเป็นสมบัติล้ำค่า ไม่มีพระพุทธองค์แล้ว
พระพุทธศาสนาคือตัวแทนพระพุทธองค์ผู้เป็นสมาชิกของ
บริษัทสี่ในพระพุทธศาสนา แม้ทำตนให้เศร้าหมองด้วยการ
ประพฤตินิสิตผิดธรรมเนียม แม้จะทำให้พระพุทธศาสนา
เศร้าหมองไม่ได้ แต่เมื่อตนเป็นจุดหนึ่งในพระพุทธศาสนา
ก็เท่ากับทำให้พระพุทธศาสนา มีจุดเศร้าหมองปะปนอยู่
เล็กน้อยเพียงไรก็เป็นจุดดำ ความประพฤตินิสิตเช่นนั้น
จึงเป็นการทำกรรมไม่ดีต่อสิ่งสูงสุด ผลไม่ดีที่จะเกิดแก่ผู้ทำ
กรรมไม่ดีนั้นย่อมร้ายแรงแน่นอน **พึงอย่าประมาท** พึงกลัว
กรรมหนักที่จะเกิดจากการทำไม่ดีต่อพระพุทธศาสนา

ผู้เบาปัญญาไม่มีจักษุ เห็นว่าพระพุทธศาสนาไม่ใช่คน
ไม่มีเลือดเนื้อชีวิตจิตใจ คิดจะทำลายก็ทำกันไปต่างๆ นานา
ผู้เบาปัญญาหาไม่รู้ไม่ว่า เมื่อกรรมตามทันโทษนั้นร้ายแรง
หนักหนานัก พระเทวทัตก็มีได้ถูกธรณีสูบทันทีที่ทำร้าย
พระพุทธเจ้า เมื่อถึงเวลากรรมตามทันพระเทวทัตจึง
จมนธรณี พันที่จะดิ้นรนให้พ้นจากความตายอย่างทุกข์ทรมาน
น่าสยดสยองนั้นได้ ผู้พยายามทำลายพระพุทธศาสนา
ก็เช่นกัน ฉะนั้น อย่าประมาท อะไรที่ไม่น่าเชื่อเกิดอยู่เสมอ
เกิดได้เสมอ ในอดีตธรณีสูบได้ ในปัจจุบันหรือในอนาคต
ธรณีก็สูบได้ เมื่อต้องเป็นไปตามอำนาจอันยิ่งใหญ่ของกรรม

แม่พ่อที่มีลูกรักเพียงดวงใจ แม่ลูกนั้นมีใช้ลูกที่ดี มีใช้ลูก
ที่มีคุณประโยชน์แก่ใคร เมื่อใดเขาถูกทำร้ายบาดเจ็บสาหัส
หรือถึงเสียชีวิต เมื่อนั้นก็เหมือนทำร้ายแม่พ่อหนักหนา
เช่นนั้นด้วย พระพุทธศาสนาเป็นดวงพระอาทิตย์ของ
พระพุทธเจ้าทรงได้มาด้วยพระมหากรุณาเปี่ยมพระพุทธ
อาทิตย์ เปรียบเป็นพระพุทธบุตร พระพุทธศาสนาก็เป็น
พระพุทธบุตรที่ประเสริฐเลิศล้ำหาผู้เปรียบเสมอมิได้
มีคุณประโยชน์กว้างใหญ่ไพศาลปราศจากขอบเขตและยังยืน
ยาวนานอยู่ทุกกาลเวลา เป็นที่รักที่เทิดทูนสูงส่งนักหนาของ
พรหมเทพมนุษย์สัตว์ เสมอกันกับองค์สมเด็จพระบรม
ศาสดาพระเจ้าผู้ทรงสถาปนาพระพุทธศาสนาไว้แทนพระองค์
อย่าเป็นคนเบาปัญญา พึงปฏิบัติต่อพระพุทธศาสนาให้
รอบคอบ มิฉะนั้นจะเสียประโยชน์จากการมีชีวิตอยู่ในชาตินี้
ที่น้อยนัก ชีวิตนี้ผ่านไปพ้นเมื่อไรจะเรียกกลับคืนไม่ได้ กรรม
ไม่ดีทั้งหลายจะห้อมล้อมจนแหลกเหลว ดังที่ปรากฏให้เห็น
ให้ได้ยินอยู่เสมอ ให้ชนลูกชนพองสยดสยองอยู่ไม่เว้นวาย

ชีวิตในอดีตชาติล่วงเลยไปแล้ว กรรมดีกรรมชั่วก็ได้
เป็นอันทำแล้วทั้งนั้น ไม่มีที่จะให้ไม่ได้ทำ แต่ชีวิตในอนาคต
ชาติกำลังใกล้เข้ามาเป็นลำดับ ไม่นานนักก็จะถึง เพราะชีวิตนี้
นั้นน้อยนักจบสิ้นง่าย ชีวิตในภพชาติข้างหน้าต่างหาก
ที่ยาวนานจนประมาณไม่ได้ ความสุขอันยาวนาน หรือ

ความทุกข์ที่ยึดเยื้อจะมีมาพร้อมกับชีวิตในชาติอนาคต
แน่นอน เรามีบุญที่ได้เกิดเป็นมนุษย์ได้มีชาตินี้มีชีวิตนี้
ที่แม้จะน้อยนัก แต่ก็เป็ชีวิตเดียวที่สามารถจะพาเรา
หนีกรรมไม่ดีได้ และก็เป็นชีวิตเดียวที่จะพาเราไปสวรรค์ก็ได้
นิพพานก็ได้

พระพุทธศาสนาก็เช่นเดียวกับพระพุทธเจ้า เพราะ
พระพุทธศาสนาประกอบด้วยพระพุทธเจ้า พระ-
ธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า และพระสงฆ์อรหันตสาวก
ของพระพุทธเจ้า พระพุทธศาสนาจึงมีคุณเช่นเดียวกับ
ที่พระพุทธเจ้าทรงมีพระคุณ พระคุณของพระพุทธเจ้า
ยิ่งใหญ่เพียงไร พระพุทธองค์ได้ทรงมอบไว้ในพระพุทธศาสนา
หมดสิ้นแล้ว เราเรียนพระพุทธศาสนาหรือเรียนพระธรรม
กันอยู่ตลอดเวลา แม้จนทุกวันนี้ เท่ากับเรากำลังพยายาม
จะให้ได้สามารถแลเห็นพระพุทธเจ้าให้ได้ แต่ก่อนที่เรา
จะได้เห็นพระพุทธองค์ เราจำเป็นต้องรอบคอบระวัง
รักษาพระพุทธศาสนาอย่างดี อย่าประมาท มองให้เห็น
ผู้เบาปัญญาผู้มีมิจฉาทิฐิ แม้ผู้นั้นจะเป็นตัวเราก็ต้อง
มองให้ตรงตามความจริง ไม่เห็นภัยจะกันภัยไม่ได้
ไม่เห็นผู้มุ่งทำลายพระพุทธศาสนา ก็จะป้องกันพุทธ
ศาสนาไม่ได้

การที่จะป้องกันตัวเองมิให้หลงไหลเลื่อนลอยไปเป็น
ผู้ทำลายพระพุทธศาสนาแม้โดยมิได้ตั้งใจ จำเป็นต้องมี
หลักยึด ยึดหลักไว้ให้มั่น กระแสใดๆ ก็จะทำให้พาไปไม่ได้
หลักที่น่าจะมั่นคงแข็งแรง สามารถรับการยึดเหนี่ยวได้ทุกเวลา
นั้นน่าจะเป็นหลักแห่งความกตัญญูกตเวทิต์ ยึดกตัญญูกตเวทิต์
ไว้ให้เป็นหลักประจำใจมั่น ผลที่เกิดตามมานั้นจะไม่มีเสียหาย
แม้แต่น้อย

กตัญญูกตเวทิต์ ความรู้คุณที่ท่านทำแล้วแก้ตนและ
ตอบแทนพระคุณนั้น พระพุทธองค์ทรงสรรเสริญว่า เป็น
ธรรมของคนดีคือ คนดีมีธรรมนี้ หรือธรรมนี้ทำให้คนเป็น
คนดี คือคนใดมีธรรมคือ ความกตัญญูกตเวทิต์ คนนั้นก็คื
คนดีนั่นเอง ในด้านตรงกันข้ามคนใดไม่มีกตัญญูกตเวทิต์
คนนั้นไม่ใช่คนดี

เชิญสำรวจตนเองให้ทุกคน ให้เห็นใจตนเองอย่างชัดเจน
ตรงตามความจริง ว่ามีความกตัญญูกตเวทิต์หรือไม่ แล้วก็
จะได้รู้จักตนเองว่าเป็นคนดีหรือไม่ ไม่มีกตัญญูกตเวทิต์
ไม่เป็นคนดีจริงๆ อย่าสงสัย แต่จงเร่งอบรมใจตนเอง
ให้มีกตัญญูกตเวทิต์ตาธรรมให้จงได้อย่าให้ผ่านชีวิตนี้
ไปสู่ชีวิตหน้าที่ยาวนาน โดยไม่ถือโอกาสสร้างชีวิตในภพ
ชาติข้างหน้าให้สวยสดงดงามยิ่ง

กตัญญูกตเวทิตาธรรมเป็นธรรมเครื่องสร้างคนให้เป็นคนดีได้จริงๆ เพราะความรู้คุณท่านผู้มีคุณและตั้งใจจะตอบแทนพระคุณ คือเครื่องป้องกันที่สำคัญที่สุดที่จะกันให้พ้นจากการทำผิดคิดร้ายได้ทั้งหมด โดยมีจุดมุ่งอยู่ที่ความไม่ปรารถนาจะทำให้ผู้มีพระคุณเป็นทุกข์เดือดร้อนกายใจ

ทุกคนมีผู้มีพระคุณของตน อย่างน้อยก็มารดาบิดาครูอาจารย์ เพียงมีกตัญญูรู้คุณทุกท่านเท่าที่กล่าวนี้ ก็เพียงพอจะคุ้มครองตนให้พ้นจากความไม่ดีทั้งปวงได้ ขอให้เป็นความกตัญญูกตเวทิจริงใจเท่านั้น อย่าให้เป็นเพียงนึกว่าตนเป็นคนกตัญญู ความจริงกับความนึกเอาแตกต่างกันมาก ผลที่จะได้รับจึงแตกต่างกันมากด้วย

ผู้มีกตัญญูกตเวทินั้นจะรู้จักบุญคุณของผู้มีบุญคุณทั้งหมดจะตอบสนองทุกคนเต็มสติปัญญาความสามารถควรแก่ผู้รับ และนี่เองที่จะเป็นเหตุให้คิดดีพูดดีทำดี เพราะเกรงว่าการคิดไม่ดีพูดไม่ดีทำไม่ดีจะมีส่วนทำให้ผู้มีบุญคุณเดือดร้อน เช่น มารดาบิดาเป็นผู้มีพระคุณ ลูกกตัญญูจะประพฤติตัวเป็นคนดี จะไม่เป็นคนเลวเพราะเกรงว่ามารดาบิดาจะเสื่อมเสีย นี้ก็เท่ากับคุ้มครองตนเองได้แล้วด้วยความกตัญญูกตเวทิตา

พระพุทธเจ้าทรงมีพระคุณใหญ่ยิ่งที่สุด ทรงมีพระคุณต่อโลก ต่อศาสนิกของโลก พระธรรมคำสอนของพระพุทธองค์ที่ทำให้พุทธศาสนิกเป็นคนดีมีธรรมะนั้น มิได้เป็นคุณ

เฉพาะพุทธศาสนิกเท่านั้น แต่เป็นคุณไปทั่วถึง คนดีคนเดียวให้ความร่มเย็นเป็นสุขได้กว้างไกล เช่นเดียวกับคนไม่ดีคนเดียวให้ความทุกข์ความร้อนได้มากมาย พระพุทธศาสนาสร้างพุทธศาสนิกชนที่ดีก็เท่ากับพระพุทธศาสนาสร้างความร่มเย็นเป็นสุขให้แก่โลกด้วยเหมือนกัน พึงมีกตัญญูกตเวทิต่อพระพุทธเจ้า คิดดี พูดดี ทำดี ให้เป็นไปดังที่ทรงแสดงสอนไว้ จะหนีกรรมเก่าได้ทัน และจะสร้างชีวิตในชาติใหม่ในภายหน้าให้วิจิตรงดงามเพียงใดก็ได้

พระพุทธเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพพานแล้วไม่ได้หายไปไหน พระพุทธบารมียังปกปักรักษาโลกอยู่ คนในโลกยังรับพระพุทธบารมีได้มิได้แตกต่างกันไปจากเมื่อยังทรงดำรงพระชนม์อยู่ เพียงแต่ว่าจำเป็นต้องเปิดใจออกรับ มิฉะนั้นก็จะรับไม่ได้ การเปิดใจรับพระพุทธบารมีไว้คุ้มครองรักษาตนไม่ยากลำบาก ไม่เหมือนการเข็นก้อนหินใหญ่ที่ปิดปากถ้า เพียงน้อมใจนึกถึงพระพุทธเจ้าให้จริงจังอยู่เสมอ ก็จะรับพระพุทธบารมีได้ จะมีชีวิตที่สวัสดิ์มีสุขสงบได้

พระพุทธเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพพานแล้ว ไม่ทรงเวียนว่ายตายเกิดในวัฏสงสารอีกต่อไป แต่พระพุทธบารมียังพร่างพรอม พระอาจารย์สำคัญองค์หนึ่งท่านเล่าไว้ว่า เมื่อท่านปฏิบัติเพื่อความหลุดพ้นอยู่ในป่าดงพงพีนั้น พระพุทธเจ้าได้เสด็จไปทรงสอนท่านด้วยพระพุทธบารมีเสมอ และท่าน

พระอาจารย์องค์นั้นต่อมาก็เป็นที่ศรัทธาเคารพของพุทธ-
ศาสนิกชนจำนวนมากที่เชื่อมั่นว่าท่านปฏิบัติถึงจุดหมาย
ปลายทางแล้ว

พระพุทธเจ้าเมื่อเสด็จดับขันธปรินิพพานแล้ว ด้วย
พระพุทธบารมีได้เสด็จไปทรงแสดงธรรมโปรดพระอาจารย์
องค์สำคัญ ให้บรรลุมรรคผลนิพพานได้ ไม่มีอะไรให้สงสัย
ว่าเป็นสิ่งสุดวิสัย เป็นสิ่งที่เป็นไปได้ มีเรื่องของท่าน
พระโมคคัลลาน์เป็นเครื่องยืนยันรับรอง คือเมื่อปฏิบัติธรรม
ถึงจุดปรารถนาสูงสุดแล้ว ท่านถูกโจรเจ้ากรรมในอดีต
พยายามหาทางทำลายชีวิตท่าน ท่านพยายามใช้อิทธิฤทธิ์
หลบหนี แต่โจรก็ติดตามไม่หยุดยั้งจนท่านเบื่อหน่ายที่จะ
หนีต่อไป จึงยอมให้โจรจับได้ และทูลท่านจนร่างแหลกเหลว
นิพพานในที่สุด เมื่อนิพพานแล้ว ท่านได้รวมร่างเข้าอีก
ครั้งหนึ่งเหาะไปเฝ้าพระพุทธเจ้า กราบทูลเรื่องราวให้ทรง
ทราบแล้วกราบทูลลา เรื่องของท่านพระโมคคัลลาน์เป็น
เครื่องให้ความเข้าใจอย่างกระจ่างแจ่มชัดว่าพระพุทธเจ้า
ก็ดี พระอรหันตเจ้าก็ดี แม้ดับขันธปรินิพพานแล้ว ท่านก็
เพียงไม่มีร่างเหลืออยู่เท่านั้น บารมีและคุณธรรมทั้งปวง
ของท่านยังพร้อมเป็นประโยชน์ได้อย่างยิ่ง

เมื่อมั่นใจในความดำรงอยู่อย่างยั่งยืนนิรันดรแห่ง
พระพุทธบารมีหรือคุณธรรมของพระพุทธองค์และของ

ครูอาจารย์สำคัญทั้งหลาย ที่ท่านไกลแล้วจากกิเลส
เครื่องเศร้าหมอง พุทธศาสนิกทั้งหลายผู้มีสัมมาปัญญา-
สัมมาทิฐิ ก็ควรเร่งปฏิบัติพระพุทธานุภาพ ให้ได้เป็นคนดี
ตามลำดับไป ให้เป็นที่ปรากฏประจักษ์ในพระญาณหยั่งรู้
ของพระพุทธองค์ เท่ากับเปิดประตูใจออกอย่างกว้างขวาง
รับพระพุทธบารมี ให้พระพุทธบารมีเสริมส่งบารมีของตน
จนกว่าตนเองจะสามารถเป็นผู้มีบารมี มีคุณธรรมดำรง
ยั่งยืนอยู่ได้เช่นท่านผู้เป็นพุทธอรिसาวกทั้งหลาย วันนั้น
มาถึงผู้ใด เมื่อไร วันนั้นผู้นั้นก็จะต้องกังวลที่จะใช้ชีวิตนี้
ทำทางหนีมือแห่งกรรม และไม่ต้องกังวลสร้างชีวิตใน
ชาติอนาคตให้สมบูรณ์บริบูรณ์สวยงามดังต่อไป

แทบทุกคนเคยเป็นมาแล้วทั้งเทวดาเจ้าฟ้าพระมหา-
กษัตริย์ ยาจกวนิพก เศรษฐีคหบดี ตลอดจนสัตว์ใหญ่สัตว์น้อย
เคยตายมาแล้วด้วยอาการต่างๆ ตายอย่างเทวดา ตายอย่าง
เจ้าฟ้าเจ้าแผ่นดิน ตายอย่างขอทานข้างถนน ตายอย่างสัตว์
ทั้งที่ตายเอง และทั้งที่ถูกฆ่าตาย เคยมีทั้งสุขเคยมีทั้งทุกข์
เคยเป็นผู้ร้าย เคยเป็นทั้งผู้ดี น้ำตาเคยท่วมบ้านท่วมเมืองมา
แล้ว กระดุกทับถมแผ่นดินนี้หาที่ว่างสักเท่าปลายเข็มหมุด
จะปักลงก็ไม่พบ เปรียบกับชีวิตนี้เพียงชาติเดียว ชีวิตนี้
จึงน้อยนัก จะหวังโยแสวงหาอะไรอีกมาให้ชีวิตนี้ ที่จะ
สำคัญว่าการห่วงหาทางหนีมือแห่งกรรมที่ทำไว้มากมาย

ในอดีตชาติ

แทบทุกคนมีชาติในอนาคตที่ไกลออกไปพ้นความรู้เห็นของใครทั้งหลาย จะเกิดเป็นอะไรต่อมีอะไรก็ได้ทั้งสิ้น ตามอำนาจของกรรมที่ได้ทำไว้แล้ว ทั้งที่ทำในอดีตชาติ และที่ทำในชาตินี้ สำคัญที่ว่าได้ทำกรรมใดมากกว่า แรงกว่า สำคัญกว่า กรรมนั้นก็ส่งผลมากกว่า เร็วกว่า และหนักแน่น มั่นคงกว่า ถ้าเป็นกรรมดีก็จะให้ความสุขความเจริญ มีบุญห้อมล้อมรักษา ถ้าเป็นกรรมชั่วก็จะให้ความทุกข์ ความเสื่อมโทรม มีบาปห้อมล้อมรังควาน

ชีวิตนี้ตกอยู่ใต้อำนาจความโลภ ความโกรธ ความหลง แสวงหาอำนาจวาสนาบารมีทรัพย์สินเงินทองอย่างไม่คำนึงถึงความถูกต้อง ไม่คำนึงถึงศีลธรรมใดๆ ชื่นชมสมใจแล้วมิใช่จะยังยืน จะชื่นชมสมปรารถนาไปได้อย่างมาก ก็ชั่วอายุร้อยปีแล้วก็หมดสิ้นทุกสิ่งทุกอย่าง ทั้งชื่อเสียง ที่เนาเหม็นไว้ให้คนโจษขานพาแต่จิตดวงเดียวร่อนเร่ไป ทำกรรมไม่ดีไว้ก็จะไปพร้อมกับจิตที่ห่อหุ้มด้วยความไม่ดี ไปสู่ทุกคติ ภพภูมิที่ไม่ดี ภพภูมิที่มีแต่ความทุกข์

จิตดวงเดียวที่ปราศจากอำนาจวาสนาบารมีทรัพย์สินเงินทอง ที่เมื่อมีชีวิตในชาตินี้กอบโกยไว้ด้วยอำนาจกิเลส จักท่องเที่ยวทุกข์ร้อนไปนานนักหนา นับกาลเวลาหาได้ไม่ นับภพชาติหาถูกไม่ในทุกคติ

ชีวิตนี้ที่ไม่ตกอยู่ใต้อำนาจความโลภความโกรธความหลงมันคงอยู่ในความดีมีศีลมีธรรม จะรุ่มเย็นเป็นสุขชั่วกาลนาน ความสุขที่จักไม่สิ้นสุดลงพร้อมกับชีวิตนี้ที่น้อยนักที่มีเวลาเพียงร้อยปีเท่านั้นโดยประมาณ

จิตดวงเดียวที่พรั่งพร้อมด้วยบุญกุศลจักท่องเที่ยว เบิกบานไปนานนักหนา นับกาลเวลาหาได้ไม่ นับภพชาติหาถูกไม่ในสุดคติ จนกว่าจะถึงที่สุดแห่งทุกข์พ้นการเวียนว่ายตายเกิดอีกต่อไป อันเป็นจุดสูงสุดในพระพุทศศาสนาที่สมเด็จพระบรมศาสดาทรงนำไปแล้ว และทรงแสดงแจ้งทางไว้ให้แล้วอย่างละเอียดถี่ถ้วนด้วยพระมหากรุณาหาที่เปรียบมิได้ พุทธสาวกทั้งหลายได้ตามเสด็จไปถึงจุดหมายอันเป็นบรมสุขนั้นแล้วมาก มีทั้งในสมัยพุทธกาลและปัจจุบันนี้ ทั้งยังจะสืบต่อไปในอนาคตกาลนานไกลตราบที่ยังมีผู้ใส่ใจ ปฏิบัติธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธองค์อยู่

ชีวิตนี้น้อยนัก แต่ชีวิตนี้สำคัญนัก เป็นหัวเลี้ยว หัวต่อ เป็นทางแยก จะไปสูงไปต่ำ จะไปดีไปร้ายเลือกได้ในชีวิตนี้เท่านั้น พึงสำนึกข้อนีให้จงดี แล้วจงเลือกเกิด เลือกให้ดีเกิด

ชีวิตนี้จักสวัสดิ์ และชีวิตข้างหน้าก็จักสวัสดิ์ได้ ถ้ามือแห่งกรรมร้ายไม่เอื้อมมาถึงเสียก่อน

มือแห่งกรรมร้ายใดๆ ก็จะเอื้อมมาถึงไม่ได้ ถ้าชีวิตนี้
 วิ่งหนีได้เร็วกว่า และการจะวิ่งหนีให้เร็วกว่ามือแห่งกรรมนั้น
 จะต้องอาศัยกำลังบุญกุศลคุณงามความดีเป็นอันมากและ
 สม่ำเสมอ

กำลังความสามารถในการวิ่งหนีมือแห่งกรรมชั่ว
 กรรมร้าย คือการทำดีพร้อมทั้งกายวาจาใจ ทุกเวลา

ผู้จะมีสติระวังไม่ทำความไม่ดีทั้งกายวาจาใจได้
 ยิ่งกว่าผู้อื่น คือผู้มีกตัญญูกตเวทิตันเป็นธรรมสำคัญ
 ธรรมที่จะทำคนให้เป็นคนดี มีความห่วงใยปรารถนา
 จะระวังรักษาผู้มีพระคุณไม่ให้อดต้องเสียชื่อเสียงและไม่
 ต้องเสียทั้งน้ำใจ

ผู้มีกตัญญูกตเวทิตันจึงเป็นผู้มีธรรมเครื่องคุ้มครอง
 ให้อิสสระดี เครื่องคุ้มครองให้อิสสระดีก็ดี คุ้มครองไม่ให้ทำ
 ความไม่ดี คุ้มครองให้ทำแต่ความดี ทั้งกายวาจาใจทุกเวลา

ชีวิตนี้น้อยนัก พึงใช้ชีวิตนี้อย่างผู้มีปัญญาให้เป็น
 ทางไปสู่ชีวิตหน้าที่ยืนนาน ให้เป็นสุคติที่ไม่มีกาลเวลา
 หาขอบเขตมิได้ โดยยึดหลักสำคัญคือความกตัญญูกตเวทิตัน
 ต่อมารดาบิดา และต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
 ให้มั่นคงทุกลมหายใจเข้าออกเกิด.

โรงพิมพ์นพรัตน์

2090-2092 ถนนพหลโยธิน แขวง/เขตวังทองหลาง กทม. 10310 โทร. 0-2539-0114, 0-2530-2961

...ชีวิตนี้น้อยนัก แต่ชีวิตนี้สำคัญนัก
เป็นหัวเลี้ยวหัวต่อ เป็นทางแยกจะไป
สูงไปต่ำ จะไปดี ไปร้าย เลือกได้ในชีวิตนี้
เท่านั้น ฟังสำนักขื่อนี้ให้จงดี แล้วจง
เลือกเกิด เลือกให้ดีเกิด...

โรงพิมพ์นพรัตน์

2090-92 ถ.ลาดพร้าว ปากซอยลาดพร้าว 82 จ้างทองหลาง กทม. โทร. 0-2530-2961, 0-2539-0114